

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Avstriæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68899](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68899)

parentis, quam ille quorannis festam religioſe agebat, ea ipſa dirimendæ controuerſiæ dicitur, præparatis animis ad auguſtiſſimi corporis Chriſti participationem, venit ad rem ſacram: ſub tempore communionis Patri viſum eſt interrogari poſtmodò filium, num ab aliquo mortalium ſubornatus, vitæ religioſæ conſilium ſuſcepſiſſet: cum negaſſet ille conſtanter, vt res erat, à ſacro, ſpectante plurimorum hominum cœtu, magna animi lætitia filio bene precatur, & illum Deo mancipat, introitūque contiuiuo conſanguineis, pacati animi, & Deo plane obſecundantis ſigna edit.

P R O V I N C I A
A V S T R I Æ.

NUMERAT hæc Prouincia Socios quadringentos triginta quinque; duodecim Collegijs; quinque Reſidentiis, vna domo probationis, & ſeptem Miſſionibus conſtans. In Collegio Vienneni ſunt quadraginta ſeptem. In Græcenſi octoginta octo. In Pragenſi & Olomucenſi vtrouique triginta ſeptem. In Sellienci vndeuiſiginti. In Cromlouienſi ſexdecim. In Comotouienſi nouemdecim. In Nouodomienſi viginti octo. In Labacenſi quatuordecim. In Glaceniſi tredecim. In domo Brunenſi quatuor ſupra ſexaginta. In Reſidentia Turocienſi octo. In S. Bernardi quinque. In Miſteſtadienſi ſex. In lincenſi tres. In Miſſione Iudenburgenſi totidem. In Zoſuarienſi, & Caſſonienſi vtrouique duo. In Liſtouienſi vnus. Alter in

in Brumouiensi. In Bilinensi duo: totidem in Carinthiaca. In Transilvania duplici Collegio Claudiopolitano, & Albano, cum Residentia Varadinenfi & sua Missione Huftiensi, viginti duo. Vita functi hoc anno sexdecim; in quorum locum subrogati sunt in Societatem viginti duo.

COLLEGIUM VIENNENSE.

VIXERVNT hoc anno in Collegio Societatis IESV Viennæ de nostris quadraginta quinque. In residentia S. Bernardi quinque. Et Lincij in Missione tres. Quorū Sacerdotes viginti duo. Præceptores quinque, Studiosi Philosophiæ & Theologiæ tredecim; Coadiutores temporales reliqui; omnes in Domino benè, & corpore & spiritu, constituti. Conciones fiunt à nostris, ordinariæ, singulis Dominicis & festis binæ. In Aula Serenissimi Archiducis Matthiæ, gubernatoris Austriæ, vna. Altera in templo Collegij nostri; non absque notabili emolumento spirituali. Hic accedit non rarò tertia, in summa æde. Doctrina Christiana, post meridiem, Dominicis diebus, vt hæctenus, coram frequenti auditorio, cum fructu traditur. Sunt Viennæ varij carceres, variis hominibus deputati; eos, inter se, tres Patres, ita diuidunt, vt singuli suam Prouinciam, sedulò obire & visitare soleant. Non tantùm spiritui, sed & corpori necessaria subministrant, à beneuolis emendicantes indusia, vestes, cibos, non rarò prandia; subindè pœna capitali damnatos, liberant, prò ea quâ valent autoritate apud supremum

mum

inum magistrum. Pauperibus etiam variis elemosynæ, & alia beneficia procurata.

SAGA quædam detenta in carcere, à malo dæmone sæpe vexata, ac varientata, tandem per sacerdotem nostrum, carcere intus & foris consperso aqua lustrali, & suspenso de collo eius agno Dei, à tentatore Satana liberata est. Eadem, cum in se, mortis sententiam latam esse intellexisset, frustra, existimans se mortis supplicium euasuram, omnia quæ antea in tormentis, & extra confessa fuerat, recantare statuerat. Sed peracta confessione, se ad mortem quàm promptissimè obtulit. Ad supplicium benè comparata concessit, & circumfusum hinc inde populum, sæpe & grauitè monuit, ne astutiis dæmonis se circumueniri pateretur. Ad locum supplicij vbi ventum est, voluit per sacerdotem committentem se, clara voce, coram circumstantibus explicari, quomodo plures per annos, dæmonis artibus ad quædam flagitia nunquam pellici potuerit, quamdiu sacras missas diligenter audiret, aqua benedicta vteretur, & Catholico more sacram Eucharistiam, præmissa confessione, perciperet: diabolus verò hæc omnia tulisse quam indignissimè, & comminatum summam inedia & paupertatem, præclarique nihil edoceri à se posse, dum his rebus incuberet. Tandem misera mulier, præterito Paschate morem diabolo malè suadenti gessit, confessionem & communionem intermisit, sicque penitus dura seruitute dæmonis subacta est. His vbertim à sacerdote explicatis, & ab illa sublata voce confirmatis, iuxta rogam consistens, verbis præeunte sacerdote, liberiore quàm vnquam voce, abnegauit ab integro dæmonium; omnia illius consilia,

&

& commissa eius instinctu opera, detestata, Catholicam professam est fidem, veniam à Deo, sanctis, & hominibus omnibus deprecata; facta denuo per confessionem reconciliatione, circumstantium se commendans orationibus, ipsaque cum sacerdote orans, ac tandem ultro carnificem adiens, collum plus quam virili constantia gladio carnificis præbuit. Corpus postea, in extructum rogam, comburendum proiectum est.

DISSIDIUM duorum haud vulgarium ciuium, quod annis fere duobus, non absque summo amicorum dolore inueterauerat, sublatum. Quidam propter inimiticias, septem annis dilatam confessionem, cuiusdam ex nostris adhortatione apud moribundum, instituit & perfecit. Religiosus non vulgaris, restitutus est nostrorum opera obedientiæ ac suo ordini, a quo absque licentia discesserat. Coniugum, & ab inuicem separatorum, duo; & iam ad diuortium tendentium quatuor paria reconciliata, atque ad cohabitandum pacificè inducta. Matris & filix inueterata dissensiones, ad concordiam & vnitatem pertractæ; vnde matrem misere aliena in domo decumbentem, filia prædicta, in suam recepit, & necessaria subministravit. Ab impudica vita statúque peccati, plurimi traducti ad frugem. Itum crebrò ad ægrotos & moribundos, magno eorum emolumento ac solatio, nec non peculiari præsentium hæreticorum commendatione ac ædificatione. Quo in genere non rarò accidit, vt quidam non longè à mortè distantes, sacramentis ritè perceptis, repente valetudinem receperint. Petrus ab amicis, defuncti cuiusdam Doctoris medici hæretici, Academicus conductus ad funus prosequendum,
iam

iam iam decreto omnibus studiosis publicandus, & penè concedendus, dissuasus & impeditus fuit. Cum Illustrissimus Dux Niuernensis, ex campo vulneratus huc adueheretur, continuò cuidam Patri, confessus est.

Nobilis quidam confessionem procrastinauit & communionem, falso sibi persuadens, sic mortè accelerari: ei vnus ex nostris Patribus sit importunus, vt confiteatur; facta confessione, munitur omnibus sacramentis, & post tres horas moritur. Libri hæretici, abrepti nonnullis. Tres patres ex nostris, comitati personas Illustres, eardem rogatu, in Cellas Beatæ Virginis; in itinere persuaserunt quibusdam fidem Catholicam, atque inibi per duos penè dies, noctesque exceperunt confessiones: obruti adeò pœnitentium numero, vt ne decem ijs audiendis sufficerent, præter aliorum sacerdotum, magnam frequentiam. Euocati duo Patres ex nostris, ad pagum multos annos elocatum hæreticis, reconciliarunt ibidem Ecclesiæ Romanæ Catholicæ quinquaginta quinque colonias, siue familias; quas inter, nobilis quidam vir, sexagenarius, opulentus, & famosus, passim notus, & educatus hæreticus, non tantum toti communitati, præclaro fuit exemplo, sed etiam pluribus, ab eo dependentibus vicinis, ad conuersionem incitamento. Quædam persona pia, ab infami accusatione opera Patris nostri liberata, & accusantes correcti. Hebræorum quidam, institutus & baptisatus in nostro templo, est adiutus tantisper in victu, & baptismali amictu, tandemque Catholico domino traditus. Adolescens quidam sexdecim annorum, parentibus natus Anabaptistis, non infimæ conditionis, mor-

reis illis conferens se Viennam, ad marterteram Catholicam : instructus in fide , nostrorum opera ac patrocinio, Christo per sacrum Baptisma incorporatus est. A Mahometismo ad Christum , conuersi duo. A diuersis hæresibus , partim per nostros instructi, partim etiam à pœnitentibus nostris adducti, in Ecclesiæ Catholicæ gremium recepti, viginti supra ducentos vt minimum. Inter quos non pauci fuerunt Illustres, generosi, ac nobiles , & quidem tres præcipui.

BARO Austriacus vnus, antiquissimæ familiæ per annos quatuor de fide quidē perplexus , sed nihilominus pertinax in hæresi , cum iam octauum in Hungaricis expeditionibus meruisset, tandem verrente anno, grauius vulneratus in oppugnatione Budensi, & correptus, ex vulnere, desperata medicorum iudicio febris Hungarica: voto emissio ad eadem sacram Lauretanam, ad fidem conuersus Catholicam, superatis maximis difficultatibus, & propriæ coniugis, & potentium amicorum hæreticorum; præmissa vni ex nostris confessione sacramentali, publicè coram Episcopo per pluribus Prouinciæ proceribus præsentibus, ciuiumque turma, hæresi abiurata, sacra synaxi refectus est. Alia illustis femina, quadraginta annos nata, adhuc Virgo, ab ipsis incunabulis in hæresi educata; cum qua, vbi diu multumque egisset quidam è nostris Sacerdotibus, de mutanda religione; tandem se recepit, ad instantes etiam aliarum illustrium matronarum preces ; post octo dies se Catholico confessuram ritu. Et ecce, præterlapso iam octiduo, necdum expleto proposito, non ità multò post, tacta semiapoplexia, in terrâ concidit. Hoc ex casu Virgo vbi se collegit, recolit morâ, dilationemque promissi, quod

quod Patri, religionem vrgenti, fecerat; illicò eum accersiri rogat, petitque cù Ecclesia Christi reconciliari. Reconciliata, à consanguineis & alijs hæreticis, calumnias diæteriâque, libens pro Christi gloria perpetitur. Redijt postmodum ad eam paulatim valetudinem, vt nullius ope nixa, pedes in Ecclesiam, vtcùnque longo viæ interuallo, procedere posset; non sine nota Sanctitatis vitam transigens.

TERTIA è simili Baronum genere, adhuc innupta, decimum septimum agens annum, perinacissima alioqui alitæ, cum lacte materno hæreseos, matri Comitissæ, à tutoribus & consanguineis Catholicis erepta, & paulatim per quendam in fide Romana instructa; adèd profecit, vt cum à duobus prædicantibus Lutheranis, alioqui magne apud suos existimationis, ad quos per aliquot milliaria, pro subsidio ad Papistarum fundamenta conuellenda, confugerat, sibi satisfieri non posset; cum publica eorundem Pseudoministorum detestatione inlicitiæ ac peruersitatis, hæresi abiurata, ad nostram religionem, cum fremitu partis aduersæ, transierit; factâque confessione, & suscepta, cum Illustrissima quadam domina affine sua, peregrinatione, in Cellas Beatæ Virginis, octodecim Germanicis distantes milliaribus, Vienna abièrit; sacram inibi primum sumptura synaxim. Generales confessiones, vltra septuaginta, exceptæ. Calvinistica sectæ quidam quadraginta quinque circiter annorum, in extremis constitutus, & catechizatus à Patre nostro, ad sanam fidem rediit, perceptaque sanctissima Eucharistia, adèd perfusus est gaudio, vt fateretur, nunquam se similem sensisse in animo dulcedinem; sicque paulò post, mortem piè obijt.

obiit. Famula quædam heræ suæ pertimescens verbera, ad Danubiū, se aquis præfocatum properabat: flumen ingressa, retracta interno numinis diuini instinctu, & Angeli sancti ductu, ad confessionem venit, ac veniam temerarij ausus, pœnitendo digne, meruit. Vir primarius iam pænè animam agens, facto voto ingrediendi Sodalitatem B. Virginis, conualuit, votumque compleuit. Miles quidam naualis Hollandus, habitus Calvinista, periculoso morbo corripitur; eum Sacerdos ex nostris casu conueniens, cum eodem egit, vt peracta confessione, & sumpta sacra communione, piè in Domino obdormierit.

FEBRIS Hungarica facilè his in locis quosque corripit, vt ad mentis alienationem, vt plurimum, redigantur, conenturque sibi manus violentas adferre. Cum his nostri dextrè agere consuescunt, vt ad tranquillitatem facilem reuertantur, & machinationes dæmonis euadant. Quidam in infantia à turcis captus & circumcissus, ab vno ex nostris instructus, confessus est, & reliqua fidei Christianæ præstitit. Quidam hæreticus opifex grauiter infirmus, sæpius admonitus vt resipisceret, tandem victus, confessus, & è vestigio mortuus. Quædam persona facta Christiana, in rebus fidei non bene instructa, periculosè decumbens, videt sibi dari occasionem orthodoxæ instructionis capiendæ, quam & è nostris vnus arripit: eam inuisit, instruit, illa omnia sacramenta, quæ ferè morituris dantur, accipit; & præter omnem spem conualescit. Cuidam suatum, qui iam moliebatur in arenam duelli descendere, existimans id licitum, & necessarium in honoris sui conseruationem, vt desisteret; destitit. Iuuenis annorum vi-

ginti quatuor, cum contra Lutheranos quosdam, religionem Catholicam impetentes, eam defendisset; tantum illorum odium incurrit, ut iniuria intentatis, certum aliquod discrimen timere cogeretur. Accessit aliquoties primarium, & deprecatus est inimicitias, sed nihil efficere potuit. Accidit vero, ut mox idem, cui fuerat facta frustra deprecatio, plenus iurgiis & indignatione, die sancto Ioanni Baptistæ sacro depellendorum calorum causa, Danubium ingressus, implacabilis submergeretur. Sed neque sic odium euadere potuit. Erat illi socius, cui odium in hunc conceptum, tanquam manu traditum hæreditaria, reliquerat. Ergò eum quoque deprecatum adiit iuuenis, ut alienationem deponeret, sed prorsus, tunc, reconciliationem respuit. Postea tandem humanitate & modestio deprecantis victus, vltro coram honorato viro, deprecaturus veniam, iuuenem adiit, quam ille libenter donauit; & non tam illatas sibi iniurias & infamias, quam miserum mortem submersi, in furore atque intestino odio, aduersarij doluit.

P E R S O N A Lutherana, anceps nonnihil inde reddita, piè Deum rogauerat ut sibi dignaretur reuelare, vtra fides, Catholicane an Lutherana, vera esset; cui sequenti nocte, persona quædam albis amicta vestibus apparens, brachiumque contingens, ut suam perfidiam deponeret, & Catholicam religionem amplecteretur, monuit, cui mox ipsa paruit, & ad Catholicæ Ecclesiæ gremium se contulit. Quædam ciuis, cum priusquam conuerteretur, animum fortè aperuisset sciendi fidei Catholicæ; à Germano parente, hinc cultro sapius petita, ac dire deuota, nihilominus,

lominus, non modo non fracta est, sed magis, magisque in suscepto opere confirmata: ut breui expiationem peccatorum, cum gaudio spirituali perficeret; ita ut & vita, & hereditate excidere mallet, quàm vel latum unguem ab ea discederet. Nobilis quidam mercator, & celebris hæreticus, una cum coniuge Nobili, & alia quadam Magna Domina, egregie in articulis fidei instructa, in quos præcipui quique hæretici oculos coniecerunt, vestigia eorum secuturi; per nostros, in Ecclesiæ gremium recepti sunt. Octodecim nostræ disciplinæ alumni, ad varios religiosorum hominû cœtus inter quos octo ad Societate, sese adgregarunt: ex quibus etiã nonnulli prius, ad cognoscendam suam vocatione, exercitiis spiritualibus, dies aliquot, deduxerunt. Præter duo dramata in solemnitate sanctissimi Sacramenti, ac instauratione literarum; datus est in publicum Mundus, cum spectatorum approbatione.

ADOLESCENS studiosus ab impudica & procaci femina appetitus, quàm primum eius illecebras persensit, non solum eam egregie abegit, sed etiam domum paternam deserere certò statuit, ne amplius eiusmodi iniuriæ foret obnoxius: quin & postmodum aliunde sibi vim inferendam, eadem constantia & fortitudine depulit. In quo genere plura egregiæ Castitatis exempla, à Sodalibus B. Virginis sunt declarata.

PVELLA quædam Nobilis Viennensis duodecim annos, correpta specie quadam paralytis; miserabili, & terrificâ agitabatur corporis ac membrorum agitatione, non absimilis obsessæ; cui cum quidam ex nostris exhiberet imaginem B. P.N. Ignatij, & appensa ad collû eius subscriptio-

ne eiusdem, recenseret coram assistente puellæ matertera matrona Catholica, patrata quædam à B. P. alibi miracula, post adhibitam Medicorum diurnam curam, votum facit, si meliusculè ceperit habere puella, sistendi illam Domino, in sacro Missæ officio, in quo futuram sperabat S. Patris commemorationem; & offerendi, in memoriam eius & gratiarum actionem, inauratum calicem. Voto facto, cœpit virguncula notabiliter in dies conualescere, & paucis interpositis diebus, deducta pedes, utcunque longo viarum spatio, cum ante non posset firmum pedem figere, ad templum, celebrantemque sacerdote nostro, calicem affabile factum obtulit. Quo peracto, æquabili puella gradu domum reducta, confirmata magis ac magis valetudine, semper memor tanti beneficii, iam inter Catholicos passim divulgati, in perpetuum sibi delegit patronum B. Patrem & quotidie eum, propria à se formata oratiuncula salutat, salutaturaque quamdiu super vixerit. Alius cuiusquidam extremè decumbens, valdè molestus à Satana, adeò ut, etiam contra voluntatem, linguam moueret quàm celerrimè, loquereturque idiomate incognito, quædam etiam satis Latinè, homo planè idiota, cum aliæ adhibitæ præcellentes reliquæ non prodessent, per eandem supra memoratam reliquiam B. P. Ignatii, ab impetu illo Satânico, horrendoque liberatur.

Ad Collegij rem temporalem accesserunt bis mille quadringenti quinquaginta floreni à piis donati: Ad perficiendam quoque turrim templi amplius mille ducentis. Parthenicorum pietas maxime in eo enituit, quod per plures, in quadraginta singulis pænè diebus, aliquid præclari in honorem

norem Passionis Dominicæ; atque Christi passi, amore præstiterint. Alij cingulis cilicinis induti, alij flagris cædentes terga; alij mysteriorum rosarij commentationibus vacantes, similibusque pietatis exercitiis. In cæna Domini duodecim pauperibus in hospitali ciuico, à Sodalibus abluti pedes, & datum epulum. Venusta oratione, & per breui festiuo dialogo, Reuerendam Episcopum Transiluanix, multa cum grati animi significatione respondentem, Congregatio excepit. Eiusdem coempti sumptibus plurimi libelli, de rectè instituenda confessione Sacramentali, & passim à Sodalibus inter domesticos & notos, cum insigni fructu distributi. Integram quadragesimalis ieiunij, panè hîc obsoleti, obseruantiam, familiaribus suis, & cohabitantibus Parthenici persuauerunt. Sodalis in obsidione Albæ Regalis captus à Turcis, & redemptus, cum æger Viennæ decumberet, illud sæpius inculcabat; singulari se semper erga B. Virginem Mariã deuotione fuisse, atque adeo sibi certò persuadere, eiusdem se benignitate ac patrocinio, exiguo admodum lytro redemptum; & inter Christianos Catholicos, omnibus vt munitetur Sacramentis, promeritum esse.

RESIDENTIA SAN- CTI BERNARDI.

CONCIO habetur in S. Bernardo à nostro Patre, singulis dominicis & festis, & doctrina Christiana, à prandio diebus Dominicis, in qua pueri adèd proficiunt, vt totum Catechismum paruum intra biduum memoriter recitare soleant.

X ;

Conuersi

Conuersi penitus hic, & ad vnam reduſti ſpeciem Sacramenti Eucharistiæ, viginti tres. Septem ſubditi noſtri, ex hæretica Parochia ac faucibus mercenarij, erepti. Hæreticus Miniſter cum coniuge ad fidem tranſiit. Catholicus Parochus noſtræ Societati nomen dedit. Ad accipienda ritè Sacramenta, à pluribus milliaribus, ad noſtros confugere conſueſcunt. Domini duo, biennium iam litigantes coram ſupremo tribunali, noſtrorum opera reconciliati ſunt.

R E S I D E N T I A L I N C E N S I S.

PERSVASERANT aduerſarij religionis noſtræ Decano priori, eiufque ſucceſſori moderno, ciues admodum velle ad templum Parochiale, & ad conciones venire, dummodo nemo ibidem Ieſuitarum, ſed ordinarius paſtor concionaretur. Migrauiſus ergò à Parochiali templo ad aliud, quod noſtris Sereniſſimus Archidux Matthias assignauit. Iam totus populus conſluit ad nos, relicta Parochia; & ciues, qui ſe vel maxime obſtringebant, non apparent in templo Parochiali. Quidam ruſticus moriturus, noluit communicare ſub vna ſpecie. Sacramentum igitur Sacerdos ruruſ reportare coactus eſt domum. Vocatur noſtri, qui ruſticū ita inſtruxerunt, vt & peteret Sacramentū ſub vna, & ritu Catholico ſumeret, orthodoxuſque moreretur. Confellus quidā iuuenis noſtri, qui curſum Philoſophiæ Heidelbergaꝝ abſoluit. In ciuitate vicina curatum eſt, vt Bibliopolis hæreticis, in publicis nundinis, libri prohibiti

hibiti publicè erepti sint, quos antehac liberè vendebant; nec audebunt redire cum suis infectis mercibus ad nundinas. Pueri puellæque, bini bineque, per publicas plateas in magno numero ad templum veniunt, & capita doctrinæ Christianæ, more nostro, recitant; adducuntur autem opera Germanicorum Ludimoderatorum. Omnes scholæ Catholicos præceptores habent; quique vix sex, vel octo in initio, prope centum singuli iam numerant. Pœnitentes & communicantes, etiam redeuntes ad fidem Catholicam subinde visuntur. Episcopus quidam pro octingentis aureis, exemplaria Tomi primi concionum Patris Scherrer, in subsidium Parochorum comparavit. Quidam sacerdotes, ab aliquot milliaribus ad nostros, criminum expiandorum causa, veniunt. Post conciones de Missæ ceremoniis habitas, totum ferè auditorium, flexis genibus, interest Missæ sacrificio. Missi ad nos plures libri hæretici, vulcano tradendi. Subditi huius residentix omnes reducti modo ad fidem Catholicam, qui antea (vno excepto) omnes erant hæretici. In hebdomada sancta speciosum sepulchrum erectum, ad quod propemodum tota ciuitas confluit. Ab omnibus conatus nostri probati, & laudati; magnaque reuerentia feriis sepulchralibus interfuerunt. Non dissimili fructu laboratum in præcipio per festa natalitia. Edita est concio funebris in exequijs Imperatricis; quæ multum commendata fuit. Dum hac transirent Serenissimi Matthias & Maximiliaus cum Patre nostro humanissime egerunt.

Cum res poneretur in deliberatione, Eternè confessio Augustana omnino ex Austria tollenda; adhibitus est Pater concionator noster. Ipse

X 4

tollen-

tollendam pluribus rationibus assererat, eæ omnes conceptis pænè verbis missæ sunt ad Casarem. Quid sentiant plerique de P. Schererij laboribus, vel vnius Episcopi Herbipolésis & Franconiæ Ducis, clarum faciunt verba subsequenta, ad auctorem Postillæ scripta. Labores operasque tuas, vir Reuerende ac nobis dilecte, quas in Homiliis ad populum, vt quondam. D. Chrysostomus, conscribendis ponis, tractandisque controuersis, de rebus fidei, plurimum probamus. Nam si non vnus aut alter olim, sed quotquot fermè poterant, aduersus hæreticos, calamo pugnabant, dum vena duntaxat in Ecclesia suboriretur hæresis; quid nunc non faciendum, quando innumera pænè vno eodemque tempore, grassantur, sceleratissimeque Christi Ecclesiam lacerant? Egregiè D. Augustini sequeris sententiam, quam verissimam iuxta, & prudentissimam esse censemus. Cum nempe rigent hæreses, omnibus, qui aliqua scribendi facultate sunt præditi, elaborandum vt scribant; hæcque ratione aduersarijs ostendant, non deesse in castris Catholicorum, qui intrepido animo decertare, & aduersa fronte cum ipsis congredi audeant. Perge vir religiose & literate, vt cœpisti, lingua & calamo hostes fidei ferire, militemque te ostendere indefessum. Ratione hac plurimos Christofiliis, tibi rutilantem coronam, Societati verò Iesu, nomen ac deus parabis immortale. &c. Quantopere verò placeat eiusdem P. Postilla, & passim per imperium desideretur, patet inde; quod & Ingolstadtenses, & Monachienfes, & Moguntini, & Colonienfes Typographi literis petiuerint, vt eam recudere sibi liceat. Templum attributum ita ornatum, & in eam formam redactum est, vt admirationi sit.

ni sit. Altaria quæ nuda accepta, suppellectili sacra aucta; casulæ aliquot, cum aliis ornamentis Ecclesiasticis, templo nostro dedicata. Varia donata. Explorata fuit casula, cuius solummodò crux ducentis æstimatur florenis: effectum ut ad templum postliminio redeat.

COLLEGIVM GRÆCENSE.

DE CVNT in hoc Collegio, cum iis qui in conuictu, octoginta octo, Patres viginti duo, Fratres sexaginta sex. Ex Patribus quinque docent in Theologia, duo D. Thomam, tertius scripturam, quartus Casus, Linguam Hebræam quintus. Quatuor in Philosophia occupantur, tres Aristotelem explicant, quartus Euclidem, vnus in Grammatica versatur. Alij in aliis desudant. Ex fratribus Magistri inferiorum scholarum quinque, vnginti nouem Theologi, Philosophi viginti duo. Coadiutores vndecim. Vnum Patrem Michaellem Polt, quatuor votorum Professum, amissimus; vel in cælum potius, omnibus Ecclesiæ Sacramentis munitum, post vota renouata, præmissimus: vbi iam ut speramus laboribus suis fruitur, quos per quadraginta annos in Societate exantlauit, tum docendo, (ab infima enim grammaticæ classe, ad supremum vsque Theologiæ culmen gradatim ascenderat:) tum concionando, & confessionibus audiendis, necnon Missionibus castrensibus, iisque difficillimis. Eius vicem expleuerunt, in nostrorum ordinem cooptati, alij septem; ex quibus vir vnus quadragenarius

rius, iuris cognitione, & causarum tractandarum, usu ac fama clarus. Enituntur hic Patres & fratres, ad omne virtutis ac eruditionis decus, parique studio & in excolendo ingenio, & in frangendis affectibus, ac perfectione consequenda laborant. Et adest conatibus Deus, deprecante Beato Patre Nostro Ignatio, cuius cultui & venerationi, vltimam Iulij diem, qua ex hac luce ad meliorem migravit, consecrauimus cantato inter domestici sacelli parietes Sacro de Spiritu Sancto, confessione, communionem, & pridiana corporis diuerberationem, quemadmodum elapso anno inceptum fuerat. Hoc anno, initium quoque datum celebrandæ ritui pari secundæ Decembris, quæ sanctissimis duobus Societatis nostræ hominibus cælum auxit, Iaponico Apostolo Francisco Xauiero, & gloriofo Martyre Edmundo Campiano. Spectauit & illud nostram felicitatem, quod ex Theologis triginta quinque, quatuordecim viderimus Sacris initiatos, qui iam in agro Dominico operam gnauiter nuant, per varia Collegia diuisi.

CONCIONES diebus festis, habentur à nostris quaternæ, in templo domestico duæ, in arce tertia, quarta in Nosocomio ciuico; frequentiore omnes cœtu quam antea. Atque vt ab arce ordiar, non surdis illic militum auribus cantatum. Excubiis tempore, videas illos sphaerulas precatórias religiosè voluentes, ac paucos reperias, qui non alternis mensibus, vtique ternis, diuina mytheria vsurpent. Hinc mirus fidei ardor, & pietatis effectus, vt aliquis vnus Nobilem quendam virum ad fidem perduxerit, à quo ad perfidiam hæreticam urgebatur ipse. Alter longi itineris molestias sibi iucundas putauerit, quò sororem ex hæreseon fluctibus

tibus ereptam, in tuto Ecclesiæ portu collocaret.
 E concionibus verò templi nostri, vberem futu-
 ram totius anni messem, spem fecerunt Kal. Janu-
 ariæ; quibus cum Concionator, post impertitam,
 de more, cuique hominum generi spirituales stre-
 nam, mutuum ab auditoribus petiisset, ut strenæ
 loco ea sibi largirentur, quæ obicem ponerent,
 quo minus annus illis felix, & secundus flueret;
 cuncta nimirum vel luxus argumenta, vel irrita-
 menta lasciviæ: plures salutare consilium amplexi,
 eiusmodi ludibria abiecerunt. Nec spem fuisse tan-
 tum, declarat religiosa Sacramentorum frequen-
 tatio; quanta hic in nullo hominum ordine antè
 visa. In Nosocomio fructuosior iam ponitur o-
 pera, in tradendis ex cathedra fidei elementis,
 quàm antè in explicando Euangelio: quoque fa-
 cilis pauperes, animis suis medicinam fieri pati-
 antur, corporum prius molestias & inopiam, re-
 medijs quibus possumus, leuamus. Non exigua
 vis æris alieni, quod fraus interuerterat, ad Do-
 minos reuertit. Vxores reconciliatæ maritis; &
 reconciliati cum Deo, qui cum dæmone fœdus
 icerant, non pauci.

ADOLESCENS ex quotidiana familiaritate
 cum Mago, ne in sceleris etiam societatem veni-
 ret; propè miraculo est seruatus. Daturus ille spe-
 cimen artis adolescenti, Genium familiarem cer-
 tis verbis aduocauerat. Quærenti quid vellent? Ut
 Constantinopolim, respòdet, me deferas, quia Tur-
 carum Imperatorem canantem conspiciere lubet.
 Hæc dicentem eleuat dæmon per caminum; sed
 cum in superiorem partem euectus, sanctissimum
 IESU nomen, periculi metu, seu consuetudine
 inclamasset: corruit illico miser, suoque casu eum
 seruauit,

seruauit, quem perditum ibat. Exterritus enim adolefcens, è vestigio ad sacerdotem nostrum accurrit, nec prius animum metu, quam conscientiam noxis liberat. Quidam, ad mensam agni accedere conatus, pedem promouere nõ potuit prius, quàm capitale crimen, quod sciens in confessione reticuerat, detexit. Fecit cuiusdam Patris cohortatio, vt grauis inter duas familias discordiarum tempestas desineret in lacrymas; quæ in cædes & sanguinem ne desineret, magnopere timebatur. Exhausta iam erant in illis componendis propinquorum studia, fatigatæ amicorum allocutiones, ad extremum, cum omnibus tentatis nihil procederet, adit vnus vtriusque partis amicus dictum Patrem, rogat, vt Pacis constituendæ laborem, suum esse velit. Ille, vt qui probè nosset non humanarum esse viriũ, tam exulceratas mentes placare, ad diuinas, oblato in hunc finem sacrificio, recurrit; quibus fretus, cum ed eos se contulisset, & vnum omnes in locum conuocasset, tam efficacem habuit orationem, vt madentibus vtrique genis, in mutuos complexus ruerent, & postridie apud eundem, omnes simul peccata deponerent, quo pridie arbitro, deposuerant odia. Actum à quodam è nostris, cum parentibus filij ad Capucinorum familiam adspirantis, vt eius conditionem gratulatione, & pia quadam inuidia prosequendam, adeo non, quod faciebant, impediendam ducerent; quæ res, propensam in nos religiosorum patrum, mirifice auxit benevolentiam. Ex hæreticarum opinionum salo, erepti nostrorum opera tredecim supra ducentos: in his præter egregios viros, tres sunt è prima nobilitate femine. Duarum conuersionem subijciam.

ALTERA

ALTE RA illarum, Lutheri filia passim audiebat; quem titulum, trium millium florenorum summa, emerat. Tantamenim multam subierat ob tres prædicantes, domi suæ contra Principis edictum habitos. Verum nihil æque illi saluti fuit, ac flagrans illa Lutherana doctrinæ pernoscendæ, & perbibendæ sitis. Vt scrupulum ex animo eijceret, quem fortuitus cuiusdam nostri congressus aliquando iniecerat, duos Prædicantes adierat, sed eo euentu, vt anxia magis discederet ab utroque; quod eorum responsa, à suis opinionibus aliena, secum ipsa pugnantiâ cerneret. Hæc prima machina mulieris animum concussit. Accessit opportunè alia, quæ concussum salutariter infringeret, & conceptam de illorum eruditione existimationem demereret, pariter & amorem. Idem enim consulti de mancipio Turcico, sacris vndis expiandò, in oppositas planè abierunt sententias; cum alter probaret, acerrimè contra alter, præcipuus habebatur, cõtenderet; nisi Christianis edito parentibus, aditum ad salutem patere nemini, proinde nec ad Baptismum. Hæc cum illa tacito secum animo reputaret, planè statuebat extremæ esse dementiæ, à quibus concordia exularet, ab eorum verbis, suspensas habere fidei rationes. Igitur desperatam apud suos veritatem, apud nostros quærere instituit. Trepidè primum, nec nisi velata facie, conciones nostras aliquamdiu obit; demum formidine omni deposita, Patri in arcem suam euocato, se dirigendam vltro tradit. Quid multis? Redit cum Deo & cum Ecclesia in gratiam; insigni perinde Catholicorum gaudio, & hæreticorum exemplo.

EGREGIE utrumque cumulauit alia vidua, æquè genere, & hæretica perfidia nobilis. Actum cum

cum

cum illa fuerat à pluribus, sed profectum nihil; nob
 la ergò iam amplius cum illa verba, sed preces
 pro illa, & lacrymæ fundebantur. Emolliuerunt
 illæ cor saxeum mulieris, vt diuini verbi semen-
 tem admitteret. Mirum dictu! cum interest actui,
 quo duæ Virgines in Diuæ Claræ cænobium tran-
 scribuntur, sic repente permouetur, vt cogitare
 incipiat, quomodo in coetum ipsa orthodoxorum
 referatur. Aderat fortè Pater cuius toties studia
 eluserat, & industriam in hoc genere felicem, eum
 perhumaniter salutarum rogat, se conuenire ne
 grauetur. Enimuero nihil Patri accidere gratius,
 subodorato id quod erat. Nè tamen festinatione
 offenderet, prudenter in aliud tempus protelat,
 dum occasionem nactus, per alium Patrem ei de-
 nunciat; si de religione agere animo sedeat, diem
 vt dicat, & locum; libentissimè se adfuturum. In-
 credible est quantum Patris illius aduentus, huius
 mulieris duas filias, eodem Lutherano spiritu pos-
 sessas, consternauerit; quod vererentur immu-
 tatum matris animum. Quare ne parùm religiose
 viderentur, si tacerent, non parùm modestiæ ter-
 minos egressæ, Patrem contumeliosè domo eji-
 ciunt; illud identidem repetunt, abiret; ageret
 res suas; nec, nisi accitus, reueniret. Interea mor-
 bus mulierem lecto affigit: Ille visus Patri, cum
 quo prius egerat, opportunus; per quem animo
 sanitas afferretur. Non erat nescius, omnes esse
 aditus obseptos à filiabus, & hæreticis aliis amicis,
 per quos ad eam accedere non licebat. Quare vt
 obstacula tollerentur, Serenissima mater, semper
 pro solita sua in Deum & proximum charitate,
 in animorum conuersionem imminens, dictam
 Dominam inuisit, nostrumque Sacerdotem comi-
 tem

tem assumit. Sic effectum, vt dum remotis arbitris, Serenissima Princeps cum iacente ægra loquitur, Pater ad horas aliquot sermonem de fide traheret, nec irritò labore. Abeunti Serenissimæ sanctè adpromittit; ea se nocte, ardentè cœleste numen imploraturam. Redit postero die Pater; filiabus absentibus (nam Serenissima illas de industria, à quadam Domina inuitandas curârat:) disputationem pridianam prosequitur, eoque breuè rem deducit, vt confessionis remedio, cum hæresi peccata expiet. Cœleste epulum restabat; id ipsa, ne ex tam repentina mutatione nimbus aliquis oriretur domi, differendum iudicat. Noster periculū mortis & peruersionis ingeminar; de sententia tamen Serenissimæ, dilata res est. At ne improuisus quispiam casus illam vel à vita, vel à mente auferret, duæ nobiles matronæ sunt à Serenissima designatæ, quæ apud illam excubarent; & Patrem, siquid periculi esset, accerferent; qui ex aduerso in hominis Catholici ædibus pernoctabat.

M A N E sequentis diei, aduolat Serenissima Mater, hortatur panem vt Angelorum suscipiat. Cum annuisset, mittitur continuo, vt Venerabile Sacramentum adferatur. Id vti filiarum intellexit vna, tum verò illa non irasci, sed furere; queritari, inconditis vlulatibus ædes complere; perditam matrem, seductorem Iesuitam inclamare; nec sui memor, nec Serenissimæ, quæ eam verbis tranquillare frustrà conabatur: ac nihil propius factum est, quàm, quod post hæc fatebatur ipsamet, cerito illo magno furore impulsæ, Sacrosanctam hostiam è manibus Sacerdotis excuteret. Sed generosæ matris constantiam, illustrarunt hæc filiæ lamenta, non fregerunt; & accenderunt, non restinxerunt
pic-

pietatem; cuius mirifico sensu, beatas illas dapes
 degustauit. Impertitus animę vigor, etiam in cor-
 pus deriuauit. Satis constat, ex eo tempore melius
 habere cępisse, & breui omnino conualuisse. Ve-
 gebatur etiamnum furijs filia, & amentis in mo-
 rem discursabat; matris loco, eam nunquam futu-
 ram dictitabat, quę infando deserte religionis cri-
 mine, supremi in se numinis iram prouocasset; &
 collectis iam reculis, ne vel ipsa sceleris contagio-
 ne læderetur, abitum & fugam meditabatur; pro-
 fusus initura, ni nostris, aliarumque nobilium femi-
 narum, precibus flexa, cępisset opem intencius
 efflagitare, quam præsentiſsimam experta, læ-
 cem aliquando verę fidei aspexit. Denique in-
 fuit etiam cum filia exitus, vt quo die Luthera-
 num panem sumere decreuerat, eodem proſus
 ipso, magni Patris familias cęnam, in nostro tem-
 plo inierit, pari sua voluptate & admiratione alio-
 rum. Cum hæresi reiecit vir quidam à se cacode-
 monem, à quo variis spectris infestatus, nullam
 quietis partem capere poterat. Puellam quinden-
 nem, ab horribilibus clamoribus, quibus noctu
 arcem complebat vniuersam; liberauit appensa
 ad collum agni cærei imago. Fuerunt nonnulli
 quibus valetudinem, quam votatum pegrinatio-
 num neglectus ademerat, renouata earundem
 promissio restituit. Afflauit & hanc Prouinciam,
 propitia B. Ignatij aura; quã recreatę, salutem &
 vitam iam desperatam receperunt personę duę,
 quę impressam in æreo nummo eius effigiem, fue-
 rant veneratę; altera cui iam moribundę cereus,
 & Christi è cruce perdentis imago, more Catho-
 lico exhibebatur; altera de cuius vicino obitu tam
 certus erat medicus, vt quinquagenos florenos Sa-
 cerdoti

cerdoti nostro sponderet, in pauperes adolefcen-
tes tribuendos, si reualefceret.

MEDITATIONIBVS Societatis fructuofe
exculi in collegio sex; in conuictu totidem. Nec
his finibus circumfcribi fe paffa noftrorum indu-
ftria, excurret nonnunquam, præfertim circa dies
Chrifto nafcenti & refurgenti facros, in remotas
arces & pagos, & retulit lucra animarum, quæ,
quia cum aliis annis funt communia, æftimari po-
tius debent, quàm narrari. Illud peculiare, quod
fub ferias vindemiales, euocatus quidam Pater ad
celebre Auftriæ monafterium, Abbatem obnixè
rogantem fpiritualibus exercitiis imbuit. Fuit il-
lud, tum optimo Præfuli iucundum, tum cœnobitis
fructuofum; qui eius exemplum fecuti, idem præ-
ftirerunt, præter quendam morbo impeditum,
omnes. Solemnem peregrinationem ad Diuæ Vir-
ginis in Cellis, obiit bona ciuium pars; quibus eti-
am atque etiam obfecrantibus, quod non vide-
rentur fibi fperatum emolumentum reportaturi,
nifi noftros haberent comites, duo facerdotes ad-
iuncti: qui occasione vfi, religiofis primum collo-
quiis folatio fuerunt, confeffionibus deinde exci-
piendis, etiam faluti. Redeuntibus, ciuitas cum
Senatu & Clero obuiam fe effudit. Tempore illis
& exemplo præuerant Sereniffimi noftri Princi-
pes, qui cum Nuncio Apoftolico & Epifcopo La-
uantino, quatuorque noftris facerdotibus, & aula
vniuerfa; ibidem vota fua paulo ante perfoluerant:
vbi per noftros à culpis abfoluti, & cœlefti alimo-
nia recreati, quinque ipfas horas continenter in
oratione perftiterunt, pofitis bumi genibus. Ita
nempe eorū pietatem & religionem auget, quæ ce-
tera omnia imminuit dies. Quid verè de incredibili
Y
li eorum

licorum in nos beneuolentia diceretur? Ritum hunc esse, ex illo pietatis & religionis fonte deductum, inde euadit manifestum, quod pari incremento augetur. Hinc est quod frequentius munera nobis ex aucupio, & venatione miserunt, cibumque nobiscum partim in Collegio, partim foris in villa nostra sumpserunt, nosque suæ mensæ adhibuerunt. Dicas illos, curarum & sollicitudinum agitados undis, in nostro Collegio, tanquam in quietis & tranquillitatis portu conuiescere. Sed hæc perscripta sapius. Illud certè præteriri non potest.

DONAVERAT Serenissimus Ferdinandus Collegio vineã, ex qua collegimus octodecim doliã. Pro ea, cum Reuerendus Pater Rector gratias, vt par erat, ageret: rem esse exiguam respondit optimus Princeps, & quæ gratiarum actionem non reposceret; se dum uiueret, & aliquid haberet, nobiscum partiturum. Dignam profectò summa laude vocem dicerem & admiratione, nisi esset à Ferdinando profecta. Scholas nostras aduentium multitudo, quanta nunquã ante; Profectus, qui magistrorum labores consoletur. Illi augendo produximus duas fortissimas heroides in Orchestra, Iuditham & Cæciliam, ambas nobilitatas gladio; quem in Holophernis collum adegit altera, altera excepit suo. Atque illa quidem intra aule Academicæ parietes exhibita, vnum Bacchanaliorum diem extraxit, hæc in Collegij area diem ante studiorum instaurationem; vtraque punctum rulit, ita & delectauit & profuit. In triplici sodalicio, B. V. vtroque, & Sancti Spiritus tertio, vnum cernitur virtutis studium. Eluxit illud maxime solemnibus quadraginta ieiuniorum diebus, quibus

quibus alii in ediam, alij minimam quartam horæ partem, in Christi cruciatibus perpendendis posuerunt, quos etiam, qua licuit, tolerandos sibi putauerunt, ciliciis in se, & flagellis pie sæuendo. Verum ut quæ cuiusque sunt propria, singularim exequar, aucta est S. Spiritus congregatio pecunia & suppellectile sacra; ut si legatorum & donatorum rationes conficias, octingentorum florenorum reperias summam. Ex ea, mors vni aditum ad immortalitatem patefecit. Fidem faciunt tum casti eius mores, & incredibilis dolorum in morbo tolerantia, tum mirus quidam concentus sub ipsum, quo expirauit temq̄s, à persona religiosa exauditus. Congregationem B. Virginis maiorem illustrarunt hoc anno cum viri primarij multi, & Barones aliquot, tum quinque in eam adscripti Episcopi, inter quos Nuncius Apostolicus, cuius liberalitate accessit eidem Sodalitari umbella operis Damasceni, cui effigies Deiparæ arte Phrygia peruenustè est intexta. Aliorum etiam nobilium virorum muneribus, accesserunt similis operis vexilla duo, & insigne altaris ornamentum, præterea Organum & pecunia, pro nouo altari, cui iam prima manus imposita.

PER sacrum quadragesimæ tempus, accendendæ Sodaliū pietati, petiit & impetrauit Rector eiusdē congregationis; ut sub vesperum latina concio haberetur feria sexta, à præcipuis aliquot nostris Patribus, quæ & magnus audientium numerus, & ipsi Religiosissimi Principes Augusta sua præsentia celebrarunt, qui & eorum conuentibus sæpius interfuerunt, & sacram ibidem Synaxin, magno religionis exemplo, publice (quod alioqui priuatim sæpius in mense faciunt) perceperunt. Proximo

post festum corporis Christi die, voluit Serenissimus Ferdinandus à Congregatione eandem honorariam pompam iterari; quod & fecit, non nisi suis vsa ornamentis. Minor Congregatio id agit, vt sola appellatione sit minor, vix vnum des inter octoginta sex (tot enim numerat) qui non animæ labeculas, per sacram confessionem eluat, quot hebdomadis. Ad Pascha, præsentibus Archiducibus, drama dederunt de Beato Hermanno in pueritia; illa venustate, vt spectatoribus lacrymæ manarent. Serenissimus Carolus huius Congregationis primus Rector, misit Iudenburgo elegantem tabulam; in signe suæ in eam voluntatis testimonium. Vniuersa claudat Ferdinandum, id est, Seminarium studiosorum adolescentum, à Serenissimo Ferdinando Principe nostro exædificatum. Aluntur in eo eleemosynis, quas etiam hæretici liberaliter conferunt, iuvenes egregij septuaginta, qui, vt spem de se conceptam tueri aliquando possint, pietatis iam, & doctrinæ stadium pari passu decurrunt. Alterum testatur Sodalitas Deiparæ, in cuius albo panis omnes; alterum nupera studiorum renouatio, in qua potiora præmia retulerunt. Addit incensis faces, Serenissimi Ferdinandi in eos propensio, qui non committit, vt domus illius patrocinium & tutelam, suscepisse ardentius videatur, quàm constantius.

RESIDENTIA

RESIDENTIA MILLESTADIENSIS.

SVNT in hac Residentia Sacerdotes tres, Co-
sadiutores totidem. Cathecismus tenet suum
cursum. Ab hæresi conuersi quinquaginta. Salu-
tariis mos inductus; vt feminæ cum vterum ferunt,
ad partum feliciter enitendum, sacris Pænitiæ
& Eucharistiæ mysterijs, se comparent. Quidam,
cuius vxor in vndas, seu leuitate ingenij, seu ma-
lorum acerbitate, se proiecerat, noctes patieba-
tur molestissimas; nunc rigentibus gelu manibus
contrectabatur, nunc è strato præceps exturba-
batur, cum lugubres interim illæ voces, aures si-
mul animúmque conuulnerarent; Eheu, cur mihi
miseræ licere voluisti omnia, quæ lubebant? O
crudelem indulgentiam! O impium amorem! Is
de nostrorum consilio aqua lustrali vsus, sibi quie-
tem, sacris illis rebus authoritatem apud alios
conciliauit, & cultum.

MISSIO IVDEN- BURGENSIS.

IN hac versantur tres Patres, quorum primus,
vtrique Serenissimo Principi, Leopoldo & Ca-
rolo à cõfessionibus & concionibus est, ac reliquo-
rum Superior. Alter Philosophiæ professor. Ter-
tius Grammaticæ. Præcipuus fructus est, quòd
istos Serenissimos Principes, institutis suis ad pie-
tatem, ad virtutem, ad sapientiam erudiant, in
Y 3 quibus

ad virtutem, ad sapientiam erudiant; in quibus, illi non vulgarem progressum faciunt. Excipiunt & in aula, & extra aulam confessiones, plurisque eorum opera, & perfidiam cum fide, & improbitatem cum probitate commutarunt.

C O L L E G I V M P R A G E N S E.

HOc anno numeravit Socios triginta novem, hæ quibus duo Theologiæ Professores, vnus humanitatis, catecheseos vnus. Ex fratribus, quatuor reliquis Scholis præfuerunt. Duo Theologiæ, tres Philosophiæ studiosi, ceteri rei domesticæ adiutores. Admissi ad probationem quatuor. Laboratum hoc anno, non minus quàm præteritis, impigrè à Sociis, tum in perfectione propria, tum in salute aliorum promouenda. Ternæ conciones habitæ Dominicis festisque diebus, idiomate Germanico, Bohemico, Italico, è quibus Bohemica, auditorum copia maiori, quàm hætenus vnquam celebratur. Confessiones exceptæ plurimorum, quorum nonnulli, aut toto fere vitæ tempore peccatis fuerunt obstricti, aut multis annis, aut certè, quæ manifestata Sacerdoti piè oportuit, sacrilegè celauerunt; generales fuerunt supra centum. Hæretici ad fidem traducti ad centum quinquaginta. ab vtraque specie ad vnã, plures quàm triginta. Quidam ex illis cum fidem Catholicam cogitaret, multum improbo vxoris conatu retardatus fuit. Obstitabat illa marito, omnia tentabat vt pium eius consilium turbaret. Cum nihil agere se videret, restim coëmit, in oculis mariti è paxillo suspendit;

ritatis discipulum effecit. De Catholicæ enim fidei dogmatis benè edoctus, totius vitæ culpas Sacerdoti rite aperuit; quam docuerat, hæresim eiuravit; in suscepta fide constantiam, contra impugnantes probavit; tandem Ordinibus initiatus & creatus Sacerdos, vitam suo statui convenientem degit, piamque. Alius etiam ex eodem buccinatorum Lutheranorum numero, puer olim in nostris scholis institutus non nihil, erroribus agnitis, & peruerso vitæ statu, post acres & diurnas cum se ipso pugnas, tandem peruincente Christi gratiâ, Sacerdotem nostrum adiit; Per Christi, inquit, ego te vulnera obtestor Pater, ut ad animæ meæ salutem consequendam, mediis diuinitus præscriptis dirigere non dedigneris. Petitur, impetratum, direxit Pater, securus est ille; fidè Catholicâ suscepit, promotusque ipse ad honestam conditionem, Catholicè viuit, Dominis, quibus fuerat perfidiæ doctor, nequicquam frementibus. Eius porro secutus exemplum socius, Minister item hæreticus; instruendum se, aggregandumque ad Ecclesiam, Sacerdoti commisit. E familia Baronum, virgo quædam morbo correpta, cum periclitaretur de vita, fratris Catholici suasu, Sacerdotem nostrum, acriter quamuis matre non Catholica repugnante, admisit, eique animam suam suppliciter commendauit. Eam noster, in fidei sanctæ mysterijs sufficienter instructam, expiauit, epulæque cœlesti refecit. Quæ, recuperata non multo post valetudine, quam ægra susceperat, Catholicam religionem, ac præsertim sub altera tantum specie Sanctissimæ Eucharistiæ vsum, contra matrem propugnauit. Senicula, simplex illa quidem, sed dedita pietati, & confessarij sui prudentiæ innixa,
afflicta

pendit; Hac inquit, marite, mihi fauces elidam, ubi primum ad Catholicos transferis. Contempsit minas mulierculæ vir; confirmatus à nostro, sanctum propositum executus est; fœlici successu & insperato. Non impium, quod iactauerat, propositum perfecit coniunx, sed abiecta ipsa quoque perfidia, mariti exemplo, Catholica sacra suscepit. Alius verò cùm primò ad Hussiticam adhæsisset, deinde ad Lutheranam, tum Picarditicam, tandem Anabaptisticam hæresim; Catholicus factus Sacerdoti nostro confessus est, & sanctissima Eucharistia refectus. Partui vicina matrona quædam, monita est, ut quando ancipiti in discrimine versaretur, animæ consultum saluti vellet. Nec frustra. Audiit monitum; peccata, quæ nunquam antea, Sacerdoti detexit, panem cœlestem ritu Catholico sumpsit. Quidam cum totum fere vitæ tempus in peccati mortiferi statu, sub seruitute diaboli traxisset; recte monenti nostro paruit, & disruptis peccatorum, per sacram exomologesin, quibus tenebatur vinculis, in libertatem Christianam transiit. Festa Paschalia, viri cuiusdam illustris Austriaci, domi militiæque clari, ad Ecclesiam reditus, celebriora reddidit. Puella Zuingliana cum mores parentis asperiores non ferens, instinctu dæmonis submergere se cogitaret, mutato instinctu, meliore Dei consilio, fugam arripuit; huc venit; animæ salutem cum fide Catholica inuenit. Nec peruersorum dogmatum Præcones, quos Ministros vocant; expertes diuinæ misericordiæ, nostræque industriæ fuerunt. Annum ex illis quidam iam tertium & decimum, perfidiæ Lutheraniæ signum populo præferebat; cum oborta cœlitus lux, miseram circumfulsit, caliginem depulit, veritatis

afflicta grauiter morbi vi, discrimen vitę iam adie-
rat; cum ecce tibi, spectandam, solis instar ful-
gens Angelorum Regina, cum puellulo ei se præ-
buit. Qui aspectus, & insolitam animo decum-
bentis infudit lætitiā, & sanitatem corpori pepe-
rit. Contra quendam, peccatis & litibus implica-
tum, dæmonis eò vsque processerat audacia, vt
sensibiliter etiam, subindè hominem impeteret.
Datum consilium homini, vt frequenti Sacramen-
torum vsu, exercitationibùsque pietatis, se contra
hostem muniret. Munijt, simul importunum vex-
atorem abegit.

FEMINÆ quoque cuidam prænobili, idem
nequissimus animarum prædo, vt leuamen doloris
& infamię, ob vitam olim actam, peteret à laqueo,
semel iterùmque humana specie apparens suafit.
Parere impostoris consilio misera voluit: sed mise-
rante Deo, interuentu aliorum impedita, nostri
postea Sacerdotis opera, salutarem pœnitentiam,
erepta dæmoni est, reddita Creatori. Nobilis ma-
trona, valetudinis curandæ causa, huc vt veniret à
marito impetrârat; Vt venit, è Lutherana facta Ca-
tholica, domum ad maritum non Catholicum re-
diijt. Aliam quandam mariti, Orthodoxorum ferè
librorum lectione, non ita pridem ad Christum
adgregati, exemplo stimulatam, verę religionis
fufcipiendę desiderium e Silesia huc ad nos addux-
it. Quod sequitur, hæreticorum in Catholicos o-
dium ostendit. Virgo quædam, auitę religionis a-
mantissima, cum illustri cuidam femine, suam in
domestico famulatu operam locare vellet; Chri-
stiani hominis officia ritu Catholico, statts tempo-
ribus obeunda excepit; qua in re, cum annuentem
heram habuisset, nihil sollicita, eam sequitur ad
arcem.

arcem. Sed nihil p̄iſcæ religionis inuenit. Ergo deluſam ſe intelligens puella, prima dolorem animo cœpit, deinde tam diu premit, quoad conſtitutum anni tempus euolueretur, tum verò irrepidè heram adit, in hanc ſententiam locuta. Meum huc uſque fidele, opinor, & ſedulū tibi obſequium, non defuit hera; nunc miſſionem peto; aliò migrare ſtat ſententia, vel eo nomine, quò quo tempore in tuo famulatu fui, famulari Deo rectè non potui; quin nec Ecceſiam Catholicam videre, nec audire quicquàm, niſi in Deum, in Sanctos, & in religionem auitā blaſphemias. Dixi, & dicendo in rabiem feminam hæreticam vertit; quæ ut iram odiūque conceptam effunderet, ſe egit. Sublatæ furto pecuniolę innocentem arguit; negantem & pernegantem, per conſanguineum ſuum primum baculis, dein toto corpore nudatam virgis acerrimè cædit. Nec fatiſ; in tetrūm carcerē hyberno tempore, male veſtitam fune demittit; ubi quatuor ipſos dies, ne pane quidem dato, deliruit; à notis tandem quibuſdam, quibus res innotuerat, liberata. Sic rectæ fidei amorem famulæ, ſic odium heræ declarauit.

ITA vir in hæretica degens ciuitate, ſtatim ut lumine fidei colluſtratus hæreſim abieciſſet, conſocium omnium graue incurrit odium. Quamobrem ab ijs inſignes perpeſſus moleſtias, in ſtrenti etiam Senatu grauiter obiurgatus eſt, ac monitus ſeridè ut deſertam perfidiam reſumeret deinceps colendam, iuſſus denique in carcere lueræ pœnas, abiectæ eiufdem perfidiæ. Quæ omnia perpeti maluit, quam ab agnita ſemel recedere veritate, imò & ſolum vertit, & illuſtri Domino Catholico ſe ſubiecit, ut vera animi libertate frui poſſet.

set. Quidam alius, in eadem illa ciuitate similia multa patitur, Catholicæ religionis nomine, qui sæpius in anno sacræ communionis & confessionis ergo, vnà cum filiabus suis, ad nos venire consueuit, uti multi alij, ex remotioribus locis. Ciuis quædam picarditicæ sectæ addicta, sed à quodam ex discipulis nostris Catholicam veritatem vtcunque edocta, sæpius etiam ab eo admonita fuit, ut abiecta pestilenti hæresi, fidem salutarem amplecteretur. Non nihili illa quidem fecit pijs adolescentis admonitiones; noluit tamen iisdem statim obtemperare, timens ne forte idè, correptus ira maritus hæreticus aut diuortium faceret, aut ei, (quod sæpius minabatur) crura frangeret, nec emque inferret extremam. Tandem ob grauem morbum, quem forte incidit, timore mortis perculsa, diutius conuersionem differendam nequaquam putauit: vocat igitur nostrum sacerdotem clam marito; detestatur hæresim; Catholicam profiteatur veritatem; confessione purgat animum; valetudinèque subirò recuperat & mentis, & corporis, viuittque Catholicè, non inscio marito, liberri-
mè.

E flagitiorum etiam cœno, erepti nonnulli, Dei beneficio. Sextum iam annum, hæretici cuiusdam hominis vxore quidam abutebatur. Quod cum maritus tandem rescuisset, dolore stimulatus, vxorem adulteram vix non sustulit; necem etiam adultero machinatus. Actum tamen Dei beneficio per nostrum, ut in gratiam omnes redirent; suamque marito, ut Catholicæ religioni vnà cum vxore nomen daret, & Catholicis eam imbutam moribus, ad crebram sacramentalis confessionis vsurpationem adduceret; sic fore ut Deum propiti-
um,

tium, sic vt fidelem conjugem experiretur. Mulier fuit, quæ conscio marito, se prostituerebat; domo etiam adulterum habebat; eoque iam progressi improbitatis erat, vt venenum marito iam tertium præbuerit. Traducti omnes ad frugem meliorem Dei beneficio; ritèque expiati, occasionebus sublati. Alij præterea coniuges, diuortium cogitantes, nostri sacerdotis opera, ad meliorem mentem reducti sunt. Læsa quibusdam verbis à marito vxor, laqueo sibi vitam eripere statuit; sed confessio malum aperuit propositum; qui, Deo iuuante, ita cum vtroque egit, vt extinctis ardentis iræ flammis, in mutuam lubentes conspirarent benevolentiam. Religiosa persona graui morbo laborans, id à suis vnicè petiuit, vt liceret sibi vti Sacerdote nostro ad confessionem; quod cum ei concessum esset, tanta animi consolatione eandem confessionem suam peregit, vt leuatis in celum & oculis & manibus, ardentem Deo gratias egerit, quod semel voti compos effecta, Sacerdoti Societatis conscientiam suam aperire potuerit. Illustris persona, valde ex morbo ægra, cum de vita actum putaret, ad remedium, quo superioris anno, in ardentibus febribus feliciter vta est, confugit. Confessionis & sacræ communionis illud erat; quo adhibito per ministerium nostri Sacerdotis, statim meliuscule habuit, & paulo post ex integro conualuit. Vt morientibus in lecto, sic sub patibulo opera nostrorum præsto fuit. Nimirum, rei in carcere visitati, instructi, peccatorum vinculis solati, contra demonis impugnationes muniti, ad mortem homine Christiano dignam comparati. Ex hoc genere illud visum commemoratione dignum.

Dvæ mulieres, lena vna, altera adultera, vtraque Hussiticam sectam professa, in carcere detinebantur, capitis pœna mulctandæ eodem die; quæ cum nostrum, cum aliis duobus reis eodem die laqueo necandis, de Christiani hominis officio in articulo mortis, de confessionis Sacramentalis necessitate & modo, differentem audiissent, longèque aliam Catholicorù Religiosorumque sacerdotum, quàm rabularum hæreticorum animè iuandi rationem esse perspexissent, vsque adeo diuinitùs permotæ sunt: vt licet, triduo ante, Hussitico more communicassent, hæresim nihilominus Hussiticam detestarentur, fidem sanctam amplecterentur, omnes animi recessus, totius vitæ errata, sacerdoti detegerent; communicaturæ sub vna, ni eadem dies, quæ iam media præterierat, extrema illis fuisset; adèd constanti fortique animo, vt Hussitici ministri, qui impensè se insinuabant, suggestiones despicerent, blandimenta repellerent. Cumque iudicum auctoritate, nimirum id agentibus ministris hæreticis, quemnam ad locum supplicij comitem, solarij causa expeterent, interrogatæ essent, ministrum Hussiticum an Iesuitam? palâ protestatæ sunt, nihil iam cum animarù decemproribus rei sibi esse, Iesuitas se cupere, his velut Angelis Dei, animã suã concredidisse. Magna doloris pietatisque indicia, quã veniã petendo, quã Christo nobis suffixi in cruce imaginè, plagasque sacras exosculando, ediderūt, freudentibus Ministris & multitudine Hussitica; quodam etiam plebem, quãuis frustra, in nostros concitantem, quod feminas seduxissent, & abductas ab Hussitica perfidia, ad fidem Catholicam traduxissent. Valuit illa res, tũ ad morum emendationẽ, tum ad incrementum Ecclesiæ,

Ecclesiæ. Septem & decem eo exemplo permoti, statim turpem, cum honesta, vitæ rationem, & in his duo, perfidiam cum fide, commutarunt.

Hinc odia dissidentium, & discordiæ virorum, & Nobilium quandoque, sedata. Suasum cuidam læpius, vt abiecto, quod animo tenebat, odio, cum inimico rediret in gratiam. Sed frustra. Non vita, inquit, me citius, quàm odiū hominis illius deseret. Tandem opportune, Deo nimirum id agente, persuasum; simul monitus fuit, simul nostrum securus ad Collegium, pestilens virus cum multorum annorum noxis expuit, & reconcilians sibi inimicum, reconciliatus ipse est Deo. A rerum caducarum cupiditate, ad amorem cælestium excitati nonnulli, inter quos nō defuerunt qui spiritualibus commentationibus, quas exercitia vocamus, excolerentur. B. Virginis assumptæ Sodalitas Itolorum, vt numero, sic pietatis exercitationibus floret; crescitque Nosocomium, quod pia liberalitate institutū: non corporum id magis videtur agitudinibus pellendis seruire, quàm animorum. Vt illud contingit quisquam ægrotorum, quin anima saltem indè referat salutem. Vestis etiam sacreiusdem Sodalitatis, piorum benignitate creuit. Ad crimen pellicentem impuram feminam, adolescenti verbis minisque abegit. Alia Congregatio Beatæ Virginis studiosorum, non minus pietatis studiosa fuit hoc anno, quam alijs superioribus. Die cænarum Domini, ex more duodecim pauperes lauta excepit mensa, eorūque lotis pedibus, donatos elemosyna dimisit. Nobiliores eiusdem Sodales, illa eadem die, & alias crebrius, publicis carceribus detentos recreârunt tum elemosynis, quibus eorum subleuarunt miseriam; tum pijs, de pietate & religione

religione saluari, colloquijs, quibus nonnullos ad fidem Catholicam amplectendam induxerunt. Erat etiam in his adolescens, qui procacem mulierulam & contempsit, & repulit à se fortiter. Scholę auditorum & numero florent, & nobilitate, qui more bono Societatis ad litteras iuxta & pietatem instituuntur diligenter.

PARENTATVM hoc anno Imperatrici, more apparatusque Academico, solemniter. Apparatus non vulgo tantum, sed nobilibus etiam, præsertim eruditis, admirationi fuit. Videre enim erat totum templum, vt est longissimum, carmine multo, & vario refertissimum; Emblematis, scitè & pereleganter effictis, necnon Anagrammatismis ingeniosè compositis, alijsque hoc genus artificijs, quę ab Academicis desiderari poterant, valdè exornatum. Parentatum item Illustrissimi Nuncij Apostolici, Philippi Spinelli, fratri & nepoti; quorum vterque rebus humanis Pragę exemptus, in templo nostro depositus est, perorante nostro, non sine laude, in nobilissima Legatorum & Procerum corona. Nec domi tantum laboratum, foris etiam opera posita fructuosè à duobus. Vnus sextum iam mensem, magno cum fructu, in oppidi cuiusdam conuersione, concionando laborat; alter vt copias Morauicas ad bellum Turcicum, concionibus habendis, excipiendisque confessionibus prosequeretur, à supremo eiusdem Prouincię Capitaneo, viro illustri & amico Societatis impetratus; qui dū muneris sui partes ibi obit, morbo correptus, aliquot mensiū interuallo, necdū omnino recuperata valetudine, redijt. Peregrinationibus ad Sanctum Iuanum, & ad Beatā Virginem Boleslauensem, vt excitaretur pietas populi, conciones habitæ sunt à

sūt à nostris, & aures datæ cōfidentibus. Illa, hominū frequentia, celebrior hoc anno quam præteritis, miraculo etiā anni superioris illustrior. Amisum enim manuum, pedūque, ob neruorū contractionem, vsū, anno superiore Virgo quædam recuperauit; simul vt religiosæ peregrinationis, nudis pedibus, ad eum locum obeundę vorum concepit; quod quidem anno præsentē, qua par est pietate persoluit. Hominum in Societatem, laborūque ipsius, voluntatis, hæc argumento esse possunt. Illustrissimus Cardinalis Franciscus à Dietrichstein dum hic moraretur, contestandi perperui sui in nos animi causa, solemnī Circūcisionis Christi die, maxima hominum frequentia, verba fecit è loco superiore, idiomate Germanico, in templo nostro; lautōque nostros prandio excepit. Illustrissimus verò Nuncius Apostolicus suprā nominatus, prius quàm hinc abiret, Beati Patris Nostri Ignatiij effigiem in templo nouo erexit, tum suę in Sanctam Patrem pietatis, tum propensī in nostrum Ordinem, animi monumenta. Templum nouum, summi Regni liberalitate Præfeci, ornatum cathedra pereleganti & sumptuosa. Sex etiam sacri calices renouati; in quibus duo lapillis pretiosis, ab homine nondum Catholico, ad eum vsū donatis, visendi. Viris primarijs & illustribus frequentatur Collegium. ; qui & verbis operam nobis suam deferunt, & cum ità res fert, factō; eleemosynis etiam, nostram inopiam subleuant interdum.

COLLE-

COLLEGIVM
OLOMVCENSE.

HABVIT ex nostris hoc anno Collegium O-
lomucense vt plurimum triginta & vnū, iam
verò septem & triginta; Sacerdotes sexdecim, &
in his, præter Concionatores tres, Germanos duos
& vnum Boemum, sex etiam lectores: Casuum &
controuersiarum, duos; totidem Philosophiæ.
Magistros inferiorum Scholarum sex, Auditores
quæ casuum & controuersiarum, quæ Philosophiæ
omnino octo; Reliqui nouem, fuerunt rerum do-
mesticarum curatores. Abijt à nobis in cælum, vt
speramus, sacerdos vnus Pater Crispinus, qui in
Societate annos viginti duos partim studendo,
partim docendo in scholis, partim etiam concio-
nando ad populum, & sua commendatione, & pro-
ximorum fructu, & nostrorum exemplo laudabi-
liter posuit. Et quanquam à sex ferè annis, dolori-
bus colicis, alijsque morbis propemodum mani-
bus captus fuerit, vix tamen aliquando vehemen-
tia morbi, ab officio Ecclesiastæ, non sine admi-
ratione & commendatione populi, conquieuit.
Confessionibus excipiendis, ità studiosè vacauit,
vt testimonio sint pœnitentes illius Confessarijs
cæteris, ab illo se exactè ad confessionem peragen-
dam instructos. Diuturno ad mortem dolore sic
comparauit sese, vt extremum extremos colicæ
dolores patiens, pridie quàm moreretur; præter
pauculos ex hymno Aue maris stella versiculos, &
illam diui Pauli sententiam, Cupio dissolui & esse
in Christo, aliud non habet in ore. Sepultus est.

Z

magno

magno populi, ad ei parentandum, concursu & comploratione.

HABITVS est istic Patrum Professorum Provinciae Conuentus, quem pro sua aduersus Societatem humanitate, Illustrissimus Cardinalis cum viferet, oratione ab vno ex Professis Prioribus salutatus, & resalutauit humaniter, & sua studia illi prolixè ampleque spondit. Et verò sponsionem fidem fecit præoccupata in Collegium eius liberalitas, qua illud, ad tolerandos Congregationis tempore sumptus, non solum centum tallerorum colata pecunia, sed etiam vino, frumento, auena, & his similibus, ad vsum necessarijs, liberaliter instruxit. Munificentiam Pastoris, imitatae sunt omnes, quo in genere secundas ab illo, iure suo, sibi poposcere ciues Olomucenses; nec tamen Capitulum nullum, in nos benevolentiae signum dedit. Ad reliquam in Patres humanitatem, illud adiecit Cardinalis, vt cum semel atque iterum domi nostrae cum illis edisset frugaliter, & semel etiam atque iterum eos suae domi mensae adhibuisset, discedentes, Crematorium omnes omnino inuitaret. Vnde Regie planè habitos, non sine singulari erga Societatem propensionis significatione, illos dimisit. Singularis quoque illa fuit in Collegium beneficentia, qua vacuum ante hos annos, instructum praedium, quibus centum expleuit. Cuiusdam etiam Canonici liberalitate, trecentorum florenorum condonatum nobis debitum; suis quadantenus, Collegium difficultatibus subleuauit. Eiusdem quoque munificentia vrceoli duo argentei, & cruciatidem ex argento inaurata Diui Laurentii reliquias contineas, templo accesserunt. Fuit item qui, ornatu atque munditia nostri templi pellectus, annum

annuū censum, ad fouendum, perenni oleo lych-
nuchum, munificè templo offerret; pollicitatio-
ne addita factorum, quæ ampliori eius in nos vo-
luntati responderent. Alius verò, qui ad ornandum
aram sericum contulit pannum. Reperti Domini,
qui vino Collegium, pecoribus prædium, donatis
adiuuerunt.

STVDIA nostra Academica floruerunt hoc anno
vt cum maximè. Argumèto sint sexdecim iuuenes,
quâ nobilitate generis, quâ literis & Philosophia
insignes, prima in eadem Philosophia & artibus
laurea, Illustrissimo Cardinale præsentè, venera-
bilis Capituli, nostrorumque Patrum Professo-
rum frequenti conuentu, donati; & Tragicomæ-
dia de extremo iudicij die, in celeberrima Proce-
rum Prouinciæ, ad iudicia publica congregatorum
corona, in scenam data; ea Academiæ nostræ com-
mendatione, vt repetitam magnis principum vi-
rorum precibus, non par modò, sed multò etiam
maior applausus fuerit consecutus. Datus præte-
reà, ad instaurationem studiorum, cum præmijs
dialogus, haud vulgariter Actores studiosos com-
mendauit. Pietatem eximie colunt omnes schola-
stici nostri, cuius non vulgaria dederunt inditia
plures, qui vel commentationibus spiritualibus,
domi nostræ exculti sunt; vel ad nostram, aliàsque
Religiosorum familias, ex nostris scholis transie-
runt. Digna omninò, quæ non taceatur, Poëtices
auditorum, in nostrum Beatum Patrem Ignatium,
religio fuit. Hi enim omnes, quo die transitus
eius e mundo in cælum, annua quidem illa & re-
ligiosa, sed tamen tacita à nostris hominibus me-
moria recolitur; prius quàm ad Gymnasium se con-
ferrent, exomologesi peracta, cælesti conuiuio

passi sunt. E quorū numero fuit, qui diu quarrana
 conflictatus, cum morbo remedium non inueni-
 niret, Magistri vsus consilio, eodem die, quo in-
 uocato Beati Patris Nostri Ignatij nomine sacram
 percepit synaxin, ab diuturno morbo est libera-
 tus.

Et quanquam, vt dictum est, omnes schola-
 stici nostri pietatem mirificè colant, primas ta-
 men reliquis in ea colenda, Virgini matri, duobus
 in Sodalitijs, altero Conuictorum, externorum
 studiosorum altero, deuoti Sodales omninò præ-
 riipiunt. Externorum studiosorum Sodalitium,
 hoc anno augustiori solita, assumptam Virginem
 pompa celebrauit, inuitato Illustrissimo Cardinale
 ad sacra mysteria peragenda. Is vt est ad promo-
 uendum Virginis cultum ardenti planè desiderio,
 habita prius ad Scholares in nostro templo concie-
 ne, solemni ritu, non sine grato symphonicorum
 concentu, operatus est sacris: & prolixissima cor-
 poris Domini communicatione, quæ benè recentè
 & integrum, nèdum concione & sacro cantato
 delassatum, fatigare poterat, non minus religioso,
 quàm forti animo Pontifex, celebritatem omnem
 conclusit. Idem iam antea, pari quidem in Beatam
 Annam Deiparæ matrem studio, sed nouo omninò
 exemplo, inuitatus ab Sodalitate, sub auspicijs
 Beatæ Annæ ex ciuibus in templo nostro col-
 lecta, religiosus in Diuos Princeps præli-
 terat. Quamquam cum in colenda Sancta An-
 na, tum in eius ad pietatem Sodalibus proue-
 hendis, ea ex parte amplius aliquid fecisse
 videatur, quod, vt destinatam ad Sanctam An-
 nam peregrinationem, quarto ab vrbe lapide,
 præsentis populi concursu, & pietate celebrem,
 ipso

ipſo Diuæ feſto (quod fortè in Sabbatam inci-
derat) non intermitteret : indiſta Congrega-
tioni in ſequentem diem, qui erat Dominicus,
celebritate, Sodalium in Patronam obſeruantiam,
continuo duorum dierum cultu duplicârit.
Peracta celebritate, vt aliquod ſuæ in Congre-
gationem munificentie monumentum extaret,
in ornatum aræ Diuæ Annæ ſacræ, centum ta-
leros dono dedit. Conuiſtorum contuberni-
um, mirifice hoc anno floruit. Sex omninò ex a-
lumnorum numero ſacerdotes, ad vineam Domini
excolendam prodierunt.

Ex concionibus ſacris, & lectione Cateche-
tica, quæ, præter ordinariam, diebus Dominicis
haberi ſolitam in noſtro templo; habita eſt die-
bus ſingulis per Quadrageſimam, in Parochia-
li Sancti Mauritij Eccleſia: ſicut ex confeſſionibus
ſacris, ex mutua cum populo conſuetudine, a-
liſque, ad animarum lucra, Societatis exercita-
tionibus, illud in vniuerſum proueniſſe habeo di-
cere: ab uſu calicis ad vnam ſpeciem amplius cen-
tum quadraginta tribus reuocatos, ab hæreſi verò,
non pauciores ducentis & quinquaginta vno;
in quibus non nemo, qui non niſi poſt viginti
annorum, cum Catholicis concertationes, ve-
ritati victus dedit manus. Alij item triginta
tres, oppidi haud ignobilis, fuerunt ciues, gra-
uius vtrique ob diuerſas hæreſes animo, quàm, ne-
ſcio ob quam, in ſuum Dynaſtam, noxam infeli-
citer admiſſam, corpore in publico iſtic carcere im-
pediti: quibuſcum multis quidem, ſed aspirante
Domino, tam feliciter per vnum è noſtris actum
eſt; vt inſtructi in fide, damnata & abiurata hæreſi,
ſub ferias Paſchales ſpiritualibus animum vincu-
lis

lis expedirent. In excipiendis eorum confessionibus cum dies non sufficeret, nox illis in carcere est impensa; quo etiam in loco, exaggerata ex tempore ara, die sequenti, post concionem ad Divi Mauritij habitam, Illustrissimus Cardinalis illis primus omnium, sacrum Missæ officium celebravit; & post spirituales omnium refectionem, ut spiritualis, ita & corporalis admodum sumptuosi conuiuij administer, vna cum nostris Patribus esse voluit, non minori Christianæ submissionis, quam Principe dignæ liberalitatis exemplo. Cumulavit hanc honorum hominum, cum de perfidia abiurata, tum de Illustrissimi in se pietate conceptam lætitiã, optatus in alterius, cuiusque Catholici Domini, potestatem ac ditionem transitus; qui vinculis animi expeditos, etiam carcere quo concludebantur, indemnes omnino, sua apud iudices intercessione, nuperis iudicijs expediuit.

ALII quoque captiuis, non raro solita Societati officia, summa Societatis commendatione impensa. In his fuit, qui horrore ac mœrore imminentis supplicij, continua quinque dierum inedia, vix se non confecit; qui tamen per confessionem eluta conscientia, sacra synaxi, & appenso ad collum agno Dei confortatus, non æquo solum, sed etiam forti animo, supplicium luit. Vni qui nisi furto trecentorum florenorum, Domino obligauerat, non aliter, quam post abiuratam hæresim sumptuamque Eucharistiam, & furtum & suspendium, nostro interueniente, condonatus. Ab alio iniquo possessore, res ad proprium herum remissa. Confessiones & communiones, circa natalem Domini, ferias Paschales, & Pentecostes, solita sunt auditæ

audita & exhibitæ frequentia. Alijs quoque festis, etiam solito frequentiores, vt confitentium numerus in assumpta Virgine, ad consuetam in ferijs Paschalibus frequentiam visus sit accessisse, vt interim de templis sileatur alijs; in quorum vno, vbi noster verba facere solitus, eodem Deiparæ festo, quod vsque inuisum, ducenti sub altera duntaxat specie communicarunt. Cui sane multitudini non minima quoque causa extitit, sublatus ab Illustrissimo Cardinali, quinquaginta propè annis concessus calix. Eiusdem itidem voluntate, matrimonium inire volentibus, ijs non nisi qui Catholico ritu Sacramenta perceperint prius, impendi solita à sacerdotibus benedictio. Salutaria omninò ad conuersionem ciuium inuenta, & quæ ad posteritatem transmittantur digna. Porro quam religiosè tractanda sint diuina mysteria, docuit, bono animulo suo, sacerdos, qui apud nostrum fassus est, se cum in peccato esset, quantumuis connitentem in sacro Missæ officio verba consecrationis edicere, occulta & suprema vi impedirum fuisse. Vt verò tractatorum religiosè mysteriorum, religiosè fierent participes, à plurimis perperam factæ confessiones, correctæ; complures feminæ, ab inhonesta vita ad honestam traductæ.

QVATVOR personæ à Magia, cui adhæserant, sapienter ereptæ; duabúsque de venia peccatorum propè desperantibus, salutaris de misericordia Dei spes iniecta. Denique nostrorum operum, hoc etiam anno extra ciuitatem, precium stetit. Cremisrij enim Illustrissimi Cardinalis voluntate, totis Paschalibus ferijs, vnus ex nostris est versatus, obitis strenuè omnibus etiam Parochialibus, nedum Societatis muneribus. Vbi

(vt sigillatim ponantur aliqua) quosdam ab occulta hæresi, alios à superstitione, qua laborauerant, abduxit, & discordes principum virorum in ciuitate animos, exoptatæ amicitie frudere copulauit. Alius vel in ipsam Silesiam, à duobus proceribus euocatus, quâ concionibus habendis, & confessionibus excipiendis, quâ dandis ad extirpandas hæreses consilijs, operam suam adod vtiliter posuit, vt eorum alteri persuaserit, Senatores, quoad per paucitatem Catholicorum liceret, amotis hæreticis, substitueret Catholicos, & ciuibus egressum ad vicinum prædicantem, diebus festis, grauitè interdiceret. Alterum, expurgantem iam suum ab hæresi Dominium, etiam vehementius incitaret, nedum in pio ac religioso hoc studio confirmaret. Quo itinere, actum quoque cum Dynasta quodam de religione non infructuose: quippe qui fidei amplectendæ, spem non leuem de se præbuit; Patrem, vbi rediret, ad se inuitando, & liberos suos non prædicanti suo, sed sacerdoti Catholico ad Baptismum offerendo. Euocatus postremò in Bohemiam, qui matronæ cuidam nobilissimæ, concione funebri parentaret. In his verò, & similibus Societatis nostræ officijs, et si se Societas, liberosque Proceribus magnopere prober; longè tamen maxime ijs sese probare videretur abstinentia munerum, quæ sæpe, pro muneribus obitis, nostris hominibus deferuntur.

M I S S I O

MISSIO BRUMOU-
VIENSIS.

INITIA Missionis Brumouiensis, anno superiori perscripta sunt: quibus abundè, currentis anni respondet progressus. Nam eorum, qui ab hæresi ad fidem & Ecclesiæ gremium, per nostros reuocati, centa sunt supra duum millium, capita & æt ingenta. Hos omnes, vnus duntaxat sacerdos ex nostris expiauit; quicum, reliquo quidem toto anno cum Brumouij, tum verò in vicinis Parœciæ Brumouiensis subiectis septem pagis, vnus; sacro verò quadragesimæ tempore, etiã tres alij Societatis nostræ tyrones, pro sua virili, laborarunt. Itaque quod ad hanc quidè huius dominiij Parœciam attinet, videtur ea Deo, & Ecclesiæ restituta; reliquæ tres, ad quas, in sua bene occupati, non pertigerunt nostri, quanquam Catholicos habeant Parochos, incultæ iacent; excolendæ & ipsæ, cum tempore, per nostros, Brumouiensis in fide confirmata. Solitis verò Societatis nostræ muneribus, Brumouium ad fidem reductum. Nam & publicè quâ concionibus habendis, quâ tradendis doctrinæ Christianæ capitibus, & priuarim familiaribus congressibus; ita sunt ad fidem instructi, vt non solum maturiores edocti sint, quæ Christianum scire & facere oporteat; sed & pueri non pauci, totum Patris Canisij Catechismum, vulgari lingua memoriæ mandarint; quem frequenti populo, per Dialogismum, non minori fructu, quam grata circumstantium admiratione, diebus festis in templo pronunciant. Habiti sunt diebus natalitijs Christi

sti

sti Domini, Paschæ, ac Corporis Christi festis, Dialogi aliquot vernacula lingua; vt vel hac ratione rudi huic populo, fidei nostræ mysteria, & clarius proponerentur, & altius imprimerentur. Mirum verò, quam grata illis eiusmodi spectacula obueniant, quæ, vt maiori cum utilitate excipiantur, apposita ad rem cohortatione, solent concludi.

CULTVS, ac veneratio Sanctorum, & in primis Deiparæ matris feliciter introductus, adeo, vt edocti per cantus Deiparam celebrare, passim illam & pueri & puellæ, magno audientium animi sensu, deprædicent. Dedocti sunt, sacrosanctæ crucis & imaginum honorem, idololatriam & dicere & opinari; imò quas inhonorassent hactenus, eo studiosius imposterum colere. Probant verò nostros, ea in re non inutiliter laborasse quiddam, quod natalitiis festis accidit memorabile; vt scilicet nec Brumouii, amplo satis oppido, nec in septem circumiacentibus pagis, quos Pater noster armata manu venerabilis ligni, & ex illo dependentis Christi effigie, obibat; plures sex reperti fuerint, qui illam venerabundi, non excolarentur. Ex illis autem fuit non nemo, qui ex concione, quam sequenti festo in crucis inimici habuit Pater, compunctus corde, illum domi conuenerit, petitaque suppliciter venia de pernicacia, & in crucem Dominicam iniuria, pollicetur fuerit, sanctam crucem meliori apud se loco futuram imposterum. Supplicationes, ex more Ecclesiæ, sic restitutæ, vt istic ab hominum memoria, pari dignitate celebratæ non fuerint, atque in his præsertim quæ ad D. Marci per agros, & Corporis Christi festa per ciuitatem, consueuerunt institui. Denique vt verbo dicam nihil præteritum,

teritum, quo fides hoc loco ad pristinam, & aui-
tam maiestatem refloresceret. In eam rem, haud minus
exemplo ac liberalitate, quam auctoritate sua, con-
tulit loci Dynasta; qui nihil non agit, ut sibi à Deo
subiectos, Deo & Ecclesie per religionem subiiciat.
Hinc est, quod non solum templum, anno supe-
riori expiatum, exornaret mirifice; sed etiam, ad
exaedificandum amplius, quod multitudini tantæ
sufficiat, adiecerit animum: & Parochi domum,
à fundamentis excitatam, propemodum ad fasti-
gium perduxerit. Synagogam verò Picharditarum
quam expulso ministro, nequicquam in contra-
rium nitente suis interdictis Domino, frequenta-
bant pagani, & in ea mutuis se colloquiis in hære-
si obfirmabant, omnino funditus evertit. Euer-
tisse videtur unà, pertinaciam rusticorum ho-
minum, qui ab eo tempore ad nostras conciones &
sacra congregati, ad fidem à perfidia disponuntur.

COLLEGIUM SELLIENSE.

VIXERVNT in hoc Collegio hoc anno vi-
ginti sacerdotes, non sacerdotes duodecim;
quamvis peste, per totam ferme ætatem grassan-
te, in Residentiam Turociensem, unde mense pri-
mum Ianuario reditum fuit, nos receperamus. Ad
Societatem admissi duo. Qui salutarem castrensi-
bus impenderet animorum industriam, fuit unus.
Nec corporum cura intermittitur. Nam paupe-
rum septuaginta studiosorum indigentia, quoti-
diana largitione subuenitur liberaliter. Multis
damnorum à militibus, & iniuriarum vexationi-
bus

bus, exagitati fuimus à vicinis nostris; qui fines nostros, quos nullo iure possunt sibi vendicare, aliquoties armati inuaserunt; terminis, quos iudices à sua Maiestate delegati præfecerant, suo loco motis, & plane disiectis. Quin & fœnum, quod bona copia in iis collegeramus, per vim auectum est; parumque abfuit, quin & nostros colonos, horum honorum defensione occupatos, male acciperent. Verum hanc, qua strenuè exerciti sumus, honorum fortunæ iacturam, diuina bonitas consolata est lucro spirituali, solito abundantiore, & que lætiore. Fabrica suum incrementum sumpsit, ut cubiculis pluribus, & commodioribus iam utamur ad habitandum; & turris lamina contenta, contineat horologium recens comparatum, cum duabus campanis, ad ornatum & necessitatem. Cæmeterium etiam, extra oppidum erectum & consecratum, in eum usum, ut quoniam domesticum, templo nostro vicinum, pestis contagione correptis funeribus impletum est, alius sit locus hac necessitate opportunus, & ad futuras temporis iniurias necessarius. Amplum etiam prædium, domestico penuriam opportunum & percommodum, erectum est.

MILES quidam ex liberis Haydonibus, ferocitate & temulenta ebrietate impulsus ad flagitium, nocte intempesta patrandum; cum in eo ita esset liquido deprehensus, ut in sequentis diei iudicio publico, negare non posset; prudentum consilium secutus, poenæ & gratiæ magistratus sui se commisit. Eum itaque iussu P. Rectoris in compedes compactum, ad fodiendum in horto nostro, adhibuerunt. Subiit ille

pr.

pœnam suam patienter vt debuit, & octiduo non dum elapso, confessione suam erratum expiat. Liber ergo dimissus, eiurata feroci morum antè actorum dissolutione, ad tantam frugem peruenit; vt omnibus suis repente, non tantum exemplo, sed etiam admirationi esset. Idque eo mirabilius fuit; quod cum compedibus illis ferreis, benignè & ex indulgentia Patris Rectoris, de pœna multum remittentis solutis, compedes etiam hæreticas, quibus ab inunte ætate semper fuit constrictus, excussisset; atque ille idem cum aliquanto tempore post, vnà cum suis gregalibus ebriis, ipse solus inter omnes sobrius, in aliquos incidisset, quos nefario homicidio temulentia suaserat interimendos; ipse, qui sobrietatem vsque ad voti religionem, propter illam salutarem compedum pœnam promiserat, omnibus obstitit; & se pro innocentibus opposuit, atque obiecit; adeo vt quos alij temere perdidissent, ille opportune sobrius, sua sobrietate conseruaret. In confessionibus excipiendis, nostri plurimum industriæ posuerunt. Nam præter mille ducenas ex communioribus, exceptæ sunt eorum, qui recens ad fidem Catholicam accesserunt, generales centum quindecim; aliæ Catholicorum numeratæ generales centum viginti quatuor; ex quibus aliæ, collectam à decem, viginti, triginta annis, materiam continebant; non pauca ex his copiosi pretij restitutionibus obnoxia. Qui impium sacrilegæ reticentiæ abusum, religiosa & integra confessione expiarunt, plures inuenti sunt. Exercitijs spiritualibus, duoperquam vtiliter exculi.

QVËDAM

QVÆDAM persona impensè Catholica, ut apud nostros pietati vacaret, abúsque Nandor alba, quam quidam Belgradum seu Albam Græcam nominant profecta est. Quidam ex his cum præ multitudine peccatorum confessione expiandorum, & terrore corporis, & vertigine capitis, ad eò corperetur, ut manifestas dæmonis illusiones animaduerrere videretur; per sacram confessionem generosa sui victoria, altam corporis & animi tranquillitatem consecutus est. Confessione etiam acceperunt tres singulare beneficium, quorum duobus eiurata hæresi, infirmitate admodum desperata sanitatem receperunt; tertius post expiatis sordibus animum iam iam ad mortuos properantem, inter vivos retinuit. Iuuenis quidam instinctu alterius persuasus, ut sacrilego furto, res qualpiam è templo surriperet; cum iam in sacrum locum pedem intulisset, fluente è naribus sanguine, à scelere reuocatus est; sed sanguine à fluxu desistente, dum impium propositum reuocat, stillantis denudò sanguinis admonitione se continet: ità ut refluentibus à sacrilegio pedibus, sanguis in venas reflueret, & leuato ad sacrilegium corpore, sanguis itidem è naribus proflueret, idque ternis vicibus; donec intellecta sceleris grauitate, diuinam ultionem, sacra confessione præuerteret. Hæretica Ecclesia multis annis prophanata, à nostro Patre expurgata fuit. Concione habita, magno Catholicorum applausu & hæreticorum mœrore, illis conciones nostras cum admiratione approbantibus, his suam infelicitatem deplorantibus. Ex hac Ecclesia, conne prophanæ mensa eiecta, tam sordide fœditatis, ut vel infimus ex hara productus opilio, in casa sua mensulam haberet mundiozem, digna scilicet sacrificio

crificio ara, & tali triclinio non indignus abacus. Cathedra etiam ibidem exturbata, ex tabulatis altarium vetustate iam corrosis & corruptis, turpiter compacta, ne pulchrior esset suggestus, altari. Agno Dei adiutus quidam, qui in somnis surgere & obambulare, similis lunatico, solitus. Sacris reliquijs, duæ feminæ extraordinaria partus pifficultate laborantes: partum perquam facilem consecutæ sunt. Duo fuerunt, qui infamiæ & mortis periculo subiecti, cum libertate ad vitæ honestatem reducti. Pax inter nobiles viros conciliata, quorum discordia præter damnum non leue, grauem & periculosam, cum publico scandalo, coniunctam habebat infamiam.

MILES quidam Germanus, graui egestate eò redactus vt catenulam auream, quam thesauri loco recondiderat, nostris venderet; cum eam in honorem venerabilis Eucharistiæ ad ciborium appensam videret, confestim ad Collegium accurrit, precium catenæ nostris restituit, veritus ne Deo potius, quam Collegio vendidisse videretur; sponteque protestatus, se eam donationis titulo, sine spe pecuniæ nostræ, offerre Deo; cui nihilominus, accommodata ratione, subuentum fuit: vt existimaret se nihil Deo vendidisse, & tamen nullum indigentia suæ solatium amplius requireret. Reuerendissimi Agriensis munus Episcopale, in Sacramento Confirmationis impendi solitum, nostris etiam subditis perquam salutare accidit. Ex ijs enim vtriusque sexus non solum adulti; sed etiam bene senes, in vniuersum omnes prope trecenti, magno sui solatio, & Sacramenti veneratione, communiti. Memorabilis fuit duorum, è præcipua Baronum Hungariæ nobilitate, conuersio, cum

cum

Cum quorum altero, postquam Pater noster sepe ita ageret, ut ad fidem Catholicam inuitari se, atque adeo, non sine diuino instinctu, pertrahi animaduerneret; ideò remissiolem se paulatim, & molliorem in hæresi gereret: inueterata tamen, & à teneris hausta Caluiniana paradoxa, arcibus & altius detinebant miserè perditum animum. Cuius enim peccatus Caluinianum dogma ita demerasset, ut blanda illa deliramenta tanquam diuinitus responsa oracula, & calleret ad uigilantiam, & ad uerbum Caluini institutiones teneret memoriter: is nullum, ad fidem Catholicam recipiendam, locum reliquum fecisse uideri poterat, nisi auxilio plus humano adiutus, in salutem erigeretur.

ITAQUE tempore Comitiorum Regni, Polonij celebrari solitorum, in morbum incidens, cum non solum officij causa à nostro sacerdote inuiseretur, sed aegritudine in peius uergente, una cum Reuerendissimo Episcopo Nitriensi fratre suo germano, circa mediam noctem salutatus admoneretur, ut seriam de animæ salute curam suscipiat; uideat ne tam propinquus sit animæ, quam corporis morti; hæresin suas sibi res habere permittat; sapiat tandem, neque committat, ut cum omnia illi à Deo sint suppeditata, ne sibi ipsi deesse uideatur. Quibus ille, sibi necdum Catholicam liquere ueritatem causatus, perstitit in sententia. Verum uix aliquantulum quiescit, cum repente percussus terrore, tremere primum, dein clamare; toto postmodum corpore, agitari cœpit in lecto; ibi tum aliis præ metu diffugientibus; Reuerendissimus Episcopus Nitriensis, & noster, ægrum leniter prehensum, manibus & brachiis,

com-

plectuntur; in genua prouoluuntur, ad nota Deum precandi præsidia conuertuntur. Quibus æger sibi redditus, quasi ex profundo veterno excitatus, Prò! in inferno eram inquit; confessionem, confessionem ingeminat: confessione Catholica expiari se velle vehementius vrget. Itaque tantopere petito absolutionis beneficio potitus, cum lacrymis Dei gratiam extollit; fratrem Episcopum arctissime, tanquam Patrem, (ab illo enim se genitum illacrymans affirmabat) amplectitur; fratremque alterum præsentem, vt Catholicum se malit quam hereticum, tam efficaci exemplo commonefacit. Quibus rebus facile animaduerti poterat, non vulgari conuersionis genere, animam illam è faucibus inimici ereptam; eoque magis, quod non eam noctem tantum, sed diem etiam sequentem totum, in Dei laudibus consumeret; quod felicitatem sibi suam gratulari satis non posse videretur; quod infelicitum Calvinistarum miserabilem statum & detestaretur, & deploraret. Videbatur totus in Deo & rebus diuinis absorptus, orationi intentus assidue, & nostri Patris, quem toto illo tempore semper præsentem esse volebat, absentiam continuis precationibus compensabat. Si quid esset ritu Catholico præstandum, vt maturè perageretur, nec quicquam omitteretur, sollicitè monebat; & quasi obitum præfagiret, postmodum non fore tempus, atque ideò properato opus esse aiebat. Professionem publicam fidei aliquoties, præsertim de veritate Corporis Christi in Eucharistia, emittebat. Communionem summis votis expetijt, sed ad se quidem delatam, præ faucium ariditate, & stomachi languore, sumere nequijt. Tertio nihilominus

hilominus die, extrema vnctione delibutus, obiit, Catholicè sepultus. Bono exemplo fuit hæc conuersio multis; eò quòd doctrinæ ipsius, quam in omni genere literaturæ, vltra mediocritatem etiam reconditam habuit, opinio, prudentum nimis infedisset, & ad eosdem permouendos magnum stimulum addidit.

ALTERIVS Baronis, cuius familia nulli aliter Hungaricas facile cedit, non minus fuit singularis. Is cum diu multùmque salutis negotium considerasset, & tractasset, & fructuoso euentu ostendisset, non inanes præcessisse consilii cogitationes; statuit relicta, quam à teneris petitus imbiberat, hæresi Lutherana, Catholica veritati, omnino se addicere. Tum, post tempus vtrinque constitutum, Patri nostro accersito, ieiunijs, alijsque pijs exercitijs præmissis, sacra confessione animum expiat; vt in ea ciuitate, quæ à triginta annis nulla sacra Catholica viderat, eam ad optimi facti imitationem inuitaret, quos antea pessimæ hæresis exemplo, in praua opinione confirmarat. Altare primum propria manuum industria adornat; deinde in Missa organorum, tubarum, & vario symphonix genere, à nostro Patre solemniter celebrata; Venerabilis Eucharistia epulo reficitur, tanto pietatis sensu, vt omnes intelligere possent, eum cœlestibus pastum delicias. Denique, pro concione, rei gestæ causas explicat. Quod, quo maiore ipse peragebat gaudio, eo vehementiore dolore ministri hæretici, attonitis similes, & suam sectam deplorantes, spectabant. Ab iis autem, quos propter magnas affinitates & clientelas, intimos & bene coniunctos habebat, amicis eum à cæpto proposito

to absterrentibus ; tam parum se persuasum ostendebat , vt etiam fratrem germanum , pari nobilitate Baronem , à Catholica fide abstrahere conantem , minimè audiret. Afferebat ad persuadendum , notam grauissimæ infamiæ , familiæ nobilissimæ inurendam ; aliaque , quæ hæresis malè disertæ sacundia suppeditare solet , depromebat , quæ ille Catholicus , omnia constantissimo animo facile elusit. Atque vt omnem amicis spem immurandæ sententiæ adimat , Catholici exempli , illustria , in dies prodit , indicia.

PRÆTERQVAM enim quod priusquam publicam illam conuersionis celebritatem perageret , eos mitteret qui conciliatæ gratiæ ijs , quibus offensus erat , nunciarent amicum nuncium ; eos etiam ipsos , quos olim maximè domesticos aulicos aluerat , rogauit ; vt si quam fortè commisisset offensionem , eius veniam non inuiti darent ; quos ille vicissim , libens in gratiam receptos , affirmabat. Quæ omnia , veræ religionis indicia , quanto minus apud sectarios sunt consueta , tanto magis apud eosdem nouatores , erant mirabilia. Et quamuis admiratio , cum indignitate coniuncta , diuturnius videbatur duratura , eam tamen optimus Catholicæ veritatis tyro , creatus iam à Cæsare Comes Sepusiensis , ita fregit ; vt multis veteranis , documento esse posset : maximè cum nostrum subinde Patrem , vt sæpe ad se excurrat , roget. Hoc præclaro facto , aliorum plurimorum è prima nobilitate animi , ita emolliti in spem nos erigunt ; vt sicut hic aliis admirationi est , ita admirantes alios , afflictæ huic nostræ patriæ , salutari cum admiratione , futuros incunditati.

Cœpta est etiam visitari, nostrorum opera, Reuerendissimi Nitriensis Episcopi Diœcesis; quæ quia absolui non potuit, ob Reuerendissimum sua Maiestate Pragæ euocatam, Parochiis tamen aliquibus salutariter consultum. Ipse Reuerendissimus vel in gratiarum actionem, vel in confirmationem optimæ, quæ erga nos sincerè & vnicè fertur, affectionis, Nitriæ in sua residentia, optimam domum, hospitantibus nostris itinere Turociensi perquam commodam, nostro Collegio donatam, & possidendam tradidit; vti cum agris, pratis, vineæque adiunctis. Ichnonæ etiam est reparari, & dilatari Ecclesia nostra, in vno è pagis nostris. Iam fundamenta pro sacristia, sacristia, & turri iacta; sumptus ad eam fabricam, ex piorum eleemosyna suppeditantur, cum theca reliquiarum, vnâ cum sacris reliquiis, affabre polita & composita. In eius etiam vitæ Casula est collata, elegans & preciosa, liberalitate Serenissimi Archiducis Ferdinandi. Scholæ nostræ, numero discipulorum, diligentia, pietate, & solito suo cursu, & expectationem sperant; ita vt pestis interruptis turbationibus vix animaduertamus. Progressum in studio pietatis, quo priuatis quisque exemplis cæteros inflammabat, eum fecerunt, vt publico documentum acri sui diuerberatione in se desinirent, pietatem, & pœnitentiam omnibus facile persuaderent.

RES

R E S I D E N T I A T V R O C I E N S I S.

HOc, anno sedata peste Sellia, post discessum sociorum ad Collegium, decem habitauimus Turocij, aliquando pauciores; sex Sacerdotes, quatuor socij laborum temporalium: ex his Michaelem Machmayr vigesimo tertio Maij, Deus ex hac statione in æternam vitam euocauit. Erat hic in omni genere officiorum sui gradus excellens; præcipue verò, in obsequio infirmorum, curam & charitate singulari. Procuratorem sex annis egit, ea industria, quam & coloni subditi mirari, & nostri superiores, commendare consueuerunt. Antequam ad supremum certamen, oleo sacro inungeretur, præsentibus Patribus & Sociis omnibus, etsi iam viribus exhaustis, fidei professionem, ex forma Concilij Tridentini fecit, nequod periculum ab hoste pateretur, eo quod ex Lutheranis ortus, adolescentulus eorum lacunas gustasset. Secreta pectoris, in ægritudine sæpius aperuit, adeoque sub ipsum exitum animæ, quod occorrebat euoluit; ad vltimum spiritum, animo præsentis & erecto ad Deum: professus se id semper expetuisse, vt in Societate moreretur. Cui ad patientiæ fructum vberiolem, permisit Deus abesse medicum, licet ipse plurimos in vita, medendi peritia curasset. Tres Turocio, ad Nouitiatum missi. Fructus concionum, doctrinæ Christianæ, confessionum, visitationis ægrotorum, inopum axilij; ferè iidem, qui superiorum annorum. Argumento sunt confessiones generales quinquaginta sex exceptæ;

præter eas, quæ partim subditorum nostrorum frequentes; partim ex hætericis locis aduentantium, annuæ, plurimæ fuerunt. Pagus Salca, nouem familiarum, cum quo iam alterum annum de conversione actum, ad Ecclesiam aggregatus, in quo triginta duo confessi, viginti quinque Eucharistiam, ritu Catholico perceperunt. In eodem duo infantes, baptismo renati; sena matrimonii Catholicè copulata.

MISSIONEM Nedezianam Paschali tempore, cum alius non esset, quidam Pater, qui in Transiluaniam mittebatur, obiuit, & quadraginta hominibus Sacramenta ministravit, & plura fuissent, si linguæ Sclauonicæ, peritiam habuisset. Nonnulli præterea Magnates viri & femine, apud nos, diuino epulo, refecti sunt. Cetera longum esset enumerare, quoties viri religiosi, Sacerdotes, alique peregrini hospitio excepti; quam multi pauperes, frumento, pecunia, vestibus, certis adiuui; præcipue vero religiosi Patres ex D. Francisci familia, qui Tyrnaui degunt, cum ad nos egestate pressi excurrissent; vario comœtu, in domo nostra, curram operatum, ad monasterium reducerunt. Hinc humanitatis officiis, accedunt ad confirmationem fidei Catholicæ, quædam vicina miracula. Nam in partu laborantibus nonnullis, imagine beati Patris N. Ignatij, & cingulo S. Petri (vt vocant) subuentum. Verna seges, ob nimiam siccitatem rarior, & tenuior apud vicinos Lutheranos; nostrorum colonorum, latior, & copiosior, multorum cum admiratione confessionem expressit: Catholicæ religionis officijs & supplicationibus, à Deo, rerum copiam,

impe-

impetrari, quamvis aliqui more Ethnicorum, incantationibus & præstigiis Papistarum, incrementa frugum adscriperint. Anus quædam, olim in Catholica fide educata, memor suæ salutis, ut in eadem felicitet vitam finiret, hæreticis valere iussis, nostris subditis adhæsit; voti compotem fecit Deus; intra paucos menses correpta morbo, salutis remedia percepit, vitam in Catholica religione finiuit. Non parum etiam mouet plurimos, templum S. Georgij, quod iam, tertium annum in territorio Societatis erigitur, & ad tectum perducitur; quod tam periculoso statu rerum, quæ ad Dei cultum pertinent, promoueamus; & ex angustiis, Ecclesias Dei reddamus ampliores. Turris temoli nostri, duabus campanis aucta. Prædio Zæzouensi, nouale, iuxta magnitudinis, effossum; ex quo non contemnendi fructus expectantur.

COLLEGIUM CRVMLOVIENSE.

INTRA decimum quintum, & decimum septimum numerum stetimus Crumlouij, hoc anno millesimo sexcentesimo tertio, sacerdotes initio sex, post septem, ex quibus vnus, semper in scholis docuit; & præter hunc alij tres non Sacerdotes, vnus præterea scholasticus, valetudinis causa, in domesticis erat ministeriis. Coadiutores temporales sex, quorum vnus iam formatus, vita defunctus est, annos natus quinquaginta quos triginta ipsos, in Societate nostra vixit. Fuit is Paulus Vergius, memorabilis sui

contemptor; adolescens tantum profecerat in literis, ut quatuor minoribus Ordinibus fuerit nec immeritò initiatus; elegit tamè magis abiectus esse in domo Dei. Quare, penitus abdicatis litterarum studijs, totum se domesticis seruitijs in Societate addixit. Nemo illum vnquam facile vidit ociosum; grauiorem quemque atque abiectiorem, libenter sibi, sponte deposcebat laborem. Vbi plurimum sudoris, ac minimum splendoris esset, vtrò se offerbat, imò & ingerbat; præsertim, si quid animaduerneret à iunioribus subterfugi. Id adè postremo vitæ tempore, luculentis exemplis demonstrauit. Nam cum propter malignam tussim, pedum dolorem, arque hydropisim, qua etiam extincta est, grauioribus occupationibus exemptus, curandæ valetudini relinqueretur; tamen & iniustus, domum totam solus euerrere velle, non desistebat; plures ad impetrandum labores, excogitans rationes, quam solet ingeniosa pigritia, ad declinandos. Brumæ tempore, fornaces non solum Sacerdotum, sed etiam in officinis fratrum iuniorè, antequàm è lecto surgerèt, ipse succendebat. Dicere solitus est: Quo quis diutius in religione vixisset, tantò minus ei de quiete, & ocio cogitandum esset. Et qui perseverare, ac bene mori in Societate vellet, illi laboribus immoriendum; siue, laborantem mori eum oportere. Pro ipso, plures Societatem expetierunt; sed vnicus impetrauit.

SCHOLA præter spem, hoc caritatis & belli tempore, crescunt non minus numero, quam studio litterarum. Autumnali renouatione, data est in scenam, Angelus custos; quæ ita placuit cùm cæteris omnibus, tum generoso Domino Simon Tenzelio Capitaneo supremo Crumlouensis diocesis,

tionis, vt Actores lauro sane epulo, tribus mensis acceperit. Præmia quoque eadem renouatione data, nunquam alias splendidiora. Nec mirum. Mæcenas enim erat idem, qui Dominus Crumlouix, nunquam hætenus maior; Imperator videlicet: cuius etiam, pro eo ac debuit, augusta commemoratio facta est, toto assurgente, & ad venerationem eius Majestatis, sese componente confertissimo theatro. Probitas, & pietas in Deum eiusdem nostræ iuuentutis, in Sodalibus Parthenicis cum primis eminent. Hi bono numero aucti, nihil de superiorum annorum supplicationibus, ad vicina templa, nihil de legum suarum obseruatione accurata, nihil de aliis exercitationibus, ac virtutibus remiserunt. Auxisse etiam has videri possunt, si (vt sepe numero solet) exterior sacrorum ornatus, interioris animorum indicio est. Auxerunt siquidem sacram supellestem suam, calice inaurato, aliquot vitæ Beatissimæ Virginis mysterijs, in scalptos Urceolis præterea, cum subiecta patera, argenteis; omnia præstanti pondere & opere, vt taceam alia, ad cultum altaris per eos hoc anno comparata, plura, quàm fuerint aliquot retrò.

CIVITAS Crumlouiensis etsi necdum ad messem matura, extulit tamen, haud pœnitendos Domino manipulos; nam octoginta quinque amplius (in his integræ familiæ fuerunt aliquot) aliqui Catholici, sed calicis sitientes, in vna panis specie fontem viuum, quo febrilem sitim salubrius explerent, nostris, secundum Deum, auctoribus, inuenerunt. Quod idem euenit, fere viginti alijs, qui Lutheri, aut Hussij opinionibus eiuratis, ad Ecclesiam recens accesserunt. Et fuit inter illos non nemo, ex vicinia nobilis; duo, qui à pueris, ad

ad

ad sexagesimum ipsum ætatis annum, in Lutheri hæreserant. Ceteri quàm propè absint omnes, duobus iudiciis innotuit; vel cum plures quam centum, & ex his, qui hæctenus apud Lutheranos, cœnare sacrilegam cœnam soliti semper fuerunt; in Paschate, licet cum indulgentia calicis, à Parochialibus sacellanis rite communicarent; vel cum reliqui, qui nec calice quidem, ad Parochiæ communionem, pertrahi voluerunt, atque idcirco, edicto Archiepiscopi, communi Cœmisterio excludebantur; cum expostularent super ea re cum Archidiacono, iuberetque is expostulatores istos, nomina sua scripto edere; non sunt plures inuenti, quam centum viginti, qui subscriberent, & quidem maxima pars, inops fax populi; quidam etiam apud Capitaneum questi sunt, se insciis, & inuitis, nomina ipsorum in illum indiculum relata. Hic tamen exiguus numerus, non exiguum facessit negotium. Laboratur enim pro retinenda hæresi, quæ palam, quæ per cuniculos.

H A B E T Crumlouium fodinas metallicas, in quibus postquam Cæsar rerum est potitus, dicebantur vberiores argenti venæ repertæ. Ea felicitas occasionem dedit Crumlouiensibus, nouas immunitates (montanis seu fodinariis ciuitatibus dari solitas) ab Imperatore petendi. Legati, cum ex Scazontibus (iisdem authores petitionis extiterant) lecti fuissent, inter priuilegia, religionis libertatem, qua scilicet, tanquam esca, aduenas, ad sumptus fodinarios conferendos, allicerent, expectebant; sed quàm occultissimè, portasse propter nos, & reliquos ciues, quibus id minime gratum sciebant futurum, aliisue de causis. Neque facile

facile rescitum fuisset id eos moliri, nisi ipsi tanquam sorices suo maleuolo stridore se prodidissent. Nam cum res ex eorum sententia non procederent, sparserunt in vulgus Iesuitas esse, qui ciuitatis priuilegia impedirent; qui sermo tam constanter increbuit, vt nobis, etiam apud Catholicos, odium satis apertum pepererit. Quare visum fuit necessarium, pro concione dolos hæreticorum detegere; præsertim, cum viderentur quidam boni etiam, & Catholici viri, spe locupletandæ ciuitatis, ad hoc desiderium libertatis iam inducti. Effectum ergò est, vt & studia hæreticorum patefacta refrigescerent, & sinistri illi rumusculi de nobis, consopirentur. Tantum autem abfuit, vt isti aliquam domi libertatem religionis impetrarent; vt etiam perfectum sit, ne Crumlouio, vlli foras quoquam ad audiendas conciones hæreticas, exire liceret, præsertim in Lachan locum hæresi infamem. Terna siquidem mandata ab Imperatore impetrata sunt, singula grauioribus semper contra exeuntes pœnis; eaque publicè in Curia, Senatui, populòque Crumlouienti perlecta; diligens etiam executio per Senatum, & verò Capitaneum, viram sincerè Catholicum adhibita. Nobilis denique ille, in Lachan; qui hos excursos fouebat, seriò & grauiter cohibitus.

CVRATVM prætereà à nostris: ne carnes, publice, quæ initio quadragesimæ, vendi cœperant, in macello prostarent, neuè aliundè, in ciuitatem importarentur; Ex aliquot priuatorum quoque ædibus non obscuris, vt excluderentur, persuasum. Atque hosce conatus omnipotens Deus, suo quoque nutu visus est approbare, ac prouehere.

E S T

EST vir, qui cum Ecclesiastici ieiunij leges flocci penderet, diuturno grauique morbo edemictus, didicit non solum à carnibus abstinere; sed etiam xerophagiam, ab omni cocto cibo abstinentiam, singulis per annum sextis ferijs, dum viveret, sibi indixit: eiusque abstinentiæ voto nuncupato, conualuit. Quod sequitur, plus continet miraculi. Matrōna est honesta ciuis, insignium liberorum parens; quæ relicto templo & fide Catholica, quam à teneris, utpotè nata Crumloij, coluerat, ad hæreticos in Lachan excurrerebat; quoties autè indè rediebat, manifeste sibi visum imminui, atque oculorū aciem magis, magisque hebetari animaduertebat, neque tamè tantopere curabat, donec, postquam semel execratis eorum Sacramentis communicasset, cæca penitus facta esset, irà ut manuduci à filia debuerit. Quærere cepit varia cæcitati remedia, sed cū nihil proficeret, tandem demum agnouit, tenebras illas hæreticorum, ac deuoratum lolium excæcatę primum anime, in orbitatem etiam corporis oculorum, Dei permilla redundasse. Quare ad nostrum sacerdotem duci se iubet: cūque rem omnem non sine pœnitentiæ & lacrymis expoluisset, quæsiuit an ei pateret ad pristinam fidem, & Ecclesiam reditus sperare se, cum postliminio cælestis luminis, oculorum etiam lumen recepturam. Confirmat femine animum noster, & ad Catholica Sacramenta horrat. Res mira, sed verissima; postquam semel atque iterum, expiatis confessione peccatis, ad sacram Eucharistiã accessit, discussis paulatim tenebris, pristinum visum recuperat; quem hodięque tam limpidum, tamque perspicacem habet, quam vnquam antehãc: atque cum exteriori hoc lumine, mi-
rum

rum interioris luminis, à Deo, percepit augmentum; quo impellitur, ut in templo assidua, sanctis precibus, & actionibus gratiarum expleri non possit; pulcherrimo totius ciuitatis exemplo.

SUNT alia tùm domi, tùm foris in excursionibus, quæ concionum præsertim gratia à nobis sæpe suscipiuntur, gesta. Ea nunc summatim persequar. Apostatae religiosorum Ordinum, qui è tota Germania, hosce Bohemiæ fines videntur pro asylo delegisse, reducti ad sua canobia quatuor; duobus Parochis concubinæ dissuasæ, quorum alter cum castitate, Ordinis Cisterciensis seueritatem complexus est. Tria inualida matrimonia correctæ. Quaterna coniugum dissidia, in quibus diuortiũ, aut alterius fuga propè aberat, composita. Amici, interdum vicini, parentes adeo nonnunquam, cum grandibus liberis conciliati. Quid? quod nostrorum studiosorum, non prorsus pueriles iræ, cum Senatu Ciumouiensi (qui mechanicorum iniurias, cum sanare deberet, exasperauerat magis) non nihil negocij, prius quàm virinque sopirentur, facefferunt. Plurimi præterea libri inutiles combusti, & ex vno quidem loco tot, ut Bibliothecam pene conficerent; fœnus triennale trecentorum tallerorum restitutum, non sine liberali auctario, id fuit septem egentium vestitus. Senatus hoc quoque anno Catholicis viris, ijs scilicet, qui altera contenti sunt specie, auctior factus non sine consilio; quod Capitaneus, pro sua in Societatem propensione, diebus aliquot, ante subsortitionem, à nobis experierat. Ipse verò Senatus, ad solemne epulũ, quod in ipsa subsortitione, seu renovatione de more paratur, primores suos, qui nostros inuitarèt, ad Collegium misit: nec honeste

recu-

recusantibus villo pacto acquiescere voluit. Carceres & hospitalia sæpe visitata, atque ex vno hospitali, aut exclusi hæretici aut conuersi, sæpe iidem curata prandia, & largæ eleemosynæ, quibus sane & contubernium studiosorum pauperum, nostri sacerdotis opera & charitate, sustentatur: nec imminutis licet, magna ex parte prouentibus, quicquam vel de numero ac flore iuuenum, vel de officiis, ad Parochialis templi cultum spectantibus, spe vtique rerum meliorum, diminuitur. Collegium quoque seorsim in alia domo, octo egregios iuuenes, pane & reliquijs sustentat; præter mendicos, & id genus homines, qui quotidie stipem apud portam flagitant, quorum, pro tantula ciuitate, magna est multitudo.

PLANA oppidum dicitur, Crumlouio propinquum. Hic duo, morbo aut impetu diaboli, ita exagitabantur; vt diebus aliquot mentis compotes non essent. Accurrunt ad nos eorum propinqui, accipiunt amuleta Agnorum Dei, appendunt egris, qui continuò ad se redeunt; sed quia infestationes, & terriculamenta iam apertiora malignorū spirituum redibant, suauis est ijs vrpeccata confiterentur. Venērunt ad nos, Sacramentis muniti sunt, ac deinceps molestiis omnibus liberi fuerunt. Eodē exemplo tres alij, alio in loco, ex capitis doloribus, solo Agni Dei contactu; rursus alij quatuor, grauibas morbis conualuerūt: tantāque iam inter agricolas veneratio est ac fiducia Agni Dei, vt proxima estate, quo tempore hic insolite, ac (vt vulgo nec temere credebatur, siquidem & in carcerem hoc nomine quidam coniecti fuerunt) maleficiis concitate tempestates grassabantur, passimque tum segetes grandine, tum templa & ædes, de cælo igne

igne tangebantur; ad auerendas huiusmodi iniurias, pagani ex vicino pago publicam, pro Agnis Dei, ad nos legationem expediuerint; atque cum hoc sacro præsidio, agrorum fines communissent, late circumquaque populantibus omnia tempestatibus, ipsi, toto anno, tuti fuerunt. Quare repetita legatione, miserunt ad Collegium Iudicem atque Optimates suos, qui cæleste donū collaudarēt, & nobis publico nomine, gratias agerēt immortales.

INSIGNIS fuit beneficentia sacerdotis, cuius omnia, quæ viuens, in domesticam pharmacothecam nostram contulit, quæque moriens, testamento in ære, quod ei debebat Collegium, remisit, aliâque collata beneficia, si ad summam redigantur, facilè mille florenos Renenses attingent. Senatus Crumlouiensis, quo loco nos habeat, variis donariis testatur. Quoties Reuerendum Patrem Prouincialem ad nos venisse intelligit, mox eundem, per Magistrum Ciuium, aut præcipuos Senatores, adhibitis item honoris ergò, de more muneribus, salutat. Verum hæc consueta sunt, &, cum aliis annis, communia Crumlouensium in nos promerita. Recentius est illud, cui occasionem dedit, numerosa ac formidolosa latronum manus; qui se, proxima æstate, in finitimos montes effuderant; quorum, cum quidam capti, & plexi essent, reliqui cædibus & nocturnis incendiis, sociorum supplicia vlciscebantur. Vigilandum ergo fuit vitim, & in orbem à suburbanis Crumlouio acolis; vbi cum & Collegium habeat hortum, ac in eo aliquot ædiculas, videlicet excubitores poscebantur; pro quibus tamen, Senatus illam satisfactionem gratissimo animo accepit, quod

quod pro ciuitate, in spiritualibus excubiis affidere vigilaremus. Et quia supplicij latronum mentio incidit, obiter addo, non defuisse piam nostrorum operam vni, illorum facile coryphæo. Ad huius necis spectaculum, fama exciuerat immensam hominum multitudinem, & Crumloij ab hominum memoria non visam; ex longinquis, et vicinis locis currebatur, ita vt oppida passim deferri viderentur. Constanti enim hominum sermone celebratum fuerat, ipsum sapius carnificis manum, sub ipso ictu, præstigijs eluisse; aliquoties, fascem straminis, pro se, sub reſte in patibulo reliquiſſe. Certe propter hoc, arctiſſimis excubiis, diu noctuque vallatus, à Magistratu habebatur in carcere. Quicquid ſit de vneſicio, verſutus homo equidem fuit; ſed idem, rerum diuinarum ita rudis, vt ne ſymbolum quidem Apoſtolorum teneret. Quapropter multum Patri noſtro laborandum fuit, non tam vt verè, quam vt bene vitam finiret; finiuit autem valde pie, & magna tot ſpectatorum, nihil minus expectantium, edificatione.

C O L L E G I V M C O M M O T O V I E N S E.

HA B V I T Collegium Comotouiente hoc anno, personas de Societate vndeſiginti; Sacerdotes nouè, Magiſtros quinque, ex quibus duo item Sacerdotes; reliquos ad domeſtica officia Coadiutores. Fructus, eſſi vndequaque hæreticis ſepri ſumus, aliquis tamen, Dei benignitate, eſt collectus. Hæreſim exuerunt duodeſiginti. Habita

bita in Parochiali templo, quouis festo die concio, cui Dominicis diebus, & per Quadragesimam, adiectus est Catechismus. Excursum item, ferè toto anno, ad vicinos pagos & oppida, concionis & confessionis causa: quibus Catholici mirificè confirmati; alij in heresi remissiores effecti, nec à nostris ità alieni. Auditæ confessiones generales viginti tres, multorum annorum non infrequentes. Hospitali, & captiuis, æque corporis, ac animi solatium impensum; & quidem ex his non nulli, nostrorum intercessione liberati, alijs multa vel pœna mitigata, vt quàmuis essent hæretici, non potuerint tamen non commendare nostrorum charitatem, cum à suis se viderent desertos. Processio Corporis Christi, item supplicationes diebus Rogationum, & non nullæ aliæ, solita frequentia celebratæ; ad illam verò quæ infra ferias Paschatis habita est, tanta multitudo confluerat, quantam plerique senes non meminerunt. Peregrinatio Grumpnensis eò maiori deuotione obita, quò plures ex medijs hæreticorum ditionibus ad Beatam Virginem, tanquam ad primarium post Deum asylum, conuenerunt; contemptis hæreticorum buccinatoribus, qui hoc pietatis genus maximè cauillantur. Plus enim apud simplices illos valuit, multis miraculis iam olim testata veritas, quam improborum hominum calumniam: multi itaque confessi, & sacrosancta Eucharistia refecti, ad suos redierunt. Exceptæ etiam tribus aut quatuor præcipuis anni festis, rogatus Reuerendissimi Archiepiscopi, duobus abhinc milliariibus, monialium confessiones, tanta earum consolatione ac feruoris accessione; vt de eis certior factus Archiepiscopus, obnixè hoc officij

B b

genus,

genus, non nunquam per annum à Reuerendo Patre Prouinciali, petierit. Suborta inter duos primarios grauis dissensio, quæ nisi nostrorum opera fuisset sopita, plura facile secum traxisset incommoda: Catholico, qui grauer læsus erat, ad hoc inducto, vt iniuriam humanissime condonaret.

STUDIOSORVM vt numerus, ita etiam creuit pietas, præsertim Partheniorum, qui & diuinitia, & morum integritate, tam studiosis, quam reliquis externis, prælucent. Quare summopere delectatus Reuerendissimus & Illustrissimus Nuncius Apostolicus Philippus Spinellus, qui superiori anno, in hanc nouellam ac tenellam Congregationem, primus inscribi voluit; eam peculiari paterna cura tuendam, fouendamque suscepit. Nam cum ad illum primi Rectoris officium communibus suffragijs deferretur, non modò non indignissimè admisit, verum etiam Congregationem Praga huc scriptis literis, gratias egit; ac substituto Vicario, eandem administrandam commendauit. Vt verò in illà testata esset eius voluntas, in signum tabulam Assumptæ Virginis, quo titulo hæc instituta est, Pragæ faciendam curauit; vt hoc nomine tota Congregatio optimo Præsuli in perpetuum obligata. Dedit quoque eadem Congregatio primitias suas, morte egregij æque ac pij adolescentis iam Rhetoricis studijs perpolitum. Hic iam Societatis concepto voto, ipso die Letare, statim post acceptam extremam vñtionem, integro iudicio, ac perne ad huc loquens, ad læta, vt speramus, celestis regni gaudia migravit. Huius funus honorificè elatum; totumque luminaribus torque comitibus sacerdotibus, qui ex vicinis Parochiis, ipso fore die conuenerant

vt vñdecunque concurrentibus, ad insolitum spectaculum, hæreticis, summo res fuerit stupori. Probata est etiam, præter alios dialogos & exercitationes, studiosorum nostrorum industria, Dramate de Petro-publicano, in studiosorum renouationem dato; præmijs, egregia admodum Reuerendi Domini, D. Andrea Eberpach Toplensis Monasterii Abbatis, liberalitate comparatis.

MIRA est apud hæreticos, in Saxonia & Misnia, de institutione scholarum nostrarum, & præcipue domus pauperum, in qua centum triginta iam degunt adolescentes, opinio: quo fit vt ministri omnes, quotquot possunt, à nobis auertant: vnde si quos ex dirionibus suis, apud nos versari cognoscant, publicis concionibus in eos, ac eorum parentes inuehantur. Quo etiam factum est, vt cuidam egregio iuueni, ex Misnia, sit denunciatum, vt, si sua ac parentum salua & integra veller, quam primum rediret. Rediit itaque, & coactus se sistere Prædicantibus, comparuit quidem, sed nihilominus in Catholica fide perseuerat, ac iam modum quærit, quo se tutius eorum perfidiæ subducatur. Alij patriæ, parentibus, ac honesto matrimonio renūciare malunt, quam agnitam semel veritate deserere. Duo se ad sanctos religiosorum ordines transtulerunt. Quanti autem hæretici, præsertim nobilliores & Dynastæ, Societatem faciunt, ex iis, quæ subiiciam, erit manifestum. Transibant hæc, sub initium anni huius, mille equites & duo millia peditum, Principis Brunswicensis. Ad horum aduentum, multi maleuoli, præconcepta animi lætitia, oppugnationem Collegii, aut aliud aliquod malum, nobis ominabantur. Sed Deus vertit nobis illud in bonum. Inuitati enim ad

visendum Collegium, cum omnes Capitanei et
nobilissimi quique, magno satellitum comitatu ad
nos confluerent; deducti per scholas, ac inde in
domo breui carmine, quo eis sex vel septem pueri
felicem expeditionem, ac faustum Martem
precabantur, ac solenni musica excepti. Vique
adeo id gratum habuerunt, vt in digressu in ipso
foro, expectante maxima turba, euentu huius rei
summa humanitate, ac honoris significatione
gratias egerint; ac huius sibi præstitæ beneuolen-
tiæ, quocumque venerint, memores futuros pro-
miserint; atque ita hæreticorum gaudium, quod
ex sperata clade nostra conceperant, (iam enim
alibi omnes cæsi ferebamur) in magnam Societatis
commendationem est conuersum.

ACCESSERVNT ad nos eodem tempore
Commissarij Imperatoris, qui pari modo musica
& carmine salutati, studiosis, ipso Circumcisionis
die optimum bonem, pro gratiarum actione
transmiserunt. Alij item Commissarij, qui ad inspec-
tionem dominij, adulta iam ætate huc appu-
lerant, sunt simili officii genere delectati. Cura
pauperibus suppellex. Munificentia Catholica
iusdam viduæ, quæ filium suum in domo alit, in
signis argenteus calix, variis gemmis ornatus con-
gregationi est donatus. Item apparatus aliquis in-
cer, tam pro altari quam Sacerdotalibus indu-
mentis. Concludam apparitione defuncti, qui in-
berandi sui causa à purgatorijs pœnis, tria sacramen-
ta. Agit in nostris scholis bonæ indolis adu-
dolescens, duodeuiginti annorum. Ab hoc defun-
ctus tutor, subsidium hoc modo postulauit. Ha-
bitabat hic iuuenis in suburbio, ac statim post acce-
ptum nuncium mortui tutoris, circa festum Om-
nium

nium Sanctorum, inandiuit singulis noctibus sub
recto, vbi solus dormiebat, tristes quosdam gemitus; raris verò in vicinia infantem aliquem vagire; rem non ita curauit. Mirabatur nihilominus, quâuis nocte, propius ad se, illa lamenta accedere; quæ dum etiam animo excluderet, tandem octaua Nouembris intempesta nocte, aduertit circa lectum quasi incessum hominis, nullo tamen gemitu se indicantis. Cum vero iuuenis his necdum moueretur, sequenti nocte quasi toto corpore, bis in illum vigilantem irruit, ac deinde se eius lateri adiunxit. Cum verò spectrum brachio à se abigeret, cessit quidem, sed stragulum quo tegebatur, detraxit. Hic demum metu anxius, cum loqui non auderet, altero apprehenso stragulo arctissime se inuoluit. Nec deest rei suæ spectrum, apprehendit illum sinistro pede, ac, vt videbatur, manu admodum delicata ac frigida. Tuetur se iuuenis dextero, & quanquam tacitus oraret, sudaret, se cruce consignarer, nihil tamen profecit, donec audita duodecima, statim ab hac lucta se sensit liberatum. Hic demum, sublato clamore, hospitem aduocat. Accurrit is cum lumine, lustrant omnem locum, nihil inueniunt, nec quenquam audiunt. Iuuenis igitur totus anxius, reliquum noctis insomnis trangesit. Accurrit mane ad Collegium, rem totam nostris aperit. Monetur vt se accurate examinet; confessionem, etiamsi ante paucos dies fecerit, repetat; ad sacram Eucharistiam se præparet; locum omnem aqua lustrali aspergat: signo crucis se consignet, ac in primis Deo, ac Angelo custodi se commendet.

Bb 3

ABIIT

ABIIIT adolescens spe plenus; ad domum re-
 uersus, solitarium sub tecto locum horrens, per-
 noctare statuit in hypocausto. Collocat igitur se in
 scamno, sola veste coopertus; ubi dum nouus il-
 lum horror, ac frigidus sudor à somno prohibet
 sub mediam noctem, leuem quendam, & ad se
 paulatim appropinquantem, sensit strepitum. Hinc
 vestem, qua se contexerat, spiritus detrahit, at-
 quit iuuenis agnum Dei, & se cruce consignat,
 posito aliquantisper metu, in hæc verba prolo-
 quitur: Præcipio tibi in nomine D. N. Iesu Chri-
 sti, vt dicas quis sis, vnde venias, & quid petas.
 Hæc enim, è nobis, interrogare, iussus erat. Sub-
 stitit hic spiritus, & proprio eum compellens no-
 mine, loqui cœpit profundiore voce, qua cum
 fletu in subtiliorem tendebat: Vite, (sic enim iuue-
 nis vocabatur) ego sum anima, ex purgatorio; tu
 iam sciisti me esse mortuum, adhuc tamen pro
 me nihil orasti; vix dum autem quadrante bore,
 in igne illo dum essem, visi sunt mihi mille anni.
 Sed te vnum illud rogo, vt cures pro me, tria se-
 cra. Cui respondit iuuenis, vade in pace; ego pe-
 titiõni tuæ faciam satis. Atque ita strepitu aliquo
 facto discessit, nihil tamen iuuenis vidit. Rediit
 mane ad nos, mortuo pæne, quam viuo similior
 falsusque est culpam suam; quod cum ante decem
 dies tutorem suum, decimo quinto ab hinc mille-
 ari, obiisse intellexisset, nihil tamen pro illo orau-
 rit. Fuisse vero, aiebat, eundem virum probum,
 & Catholicum, & vt templo vicinum, ita sacris, ac
 diuino cultui addictissimum; nec alio signo, quam
 nota vocis, eum cognouisse. Celebrata igitur à no-
 stris, ipso festo Diui Martini aliquot sacra; ille com-
 municauit, eodẽmque die, officium defunctorum

terricavit, atque ex illo tempore, nihil ulterius,
vlla nocte inaudiuit.

COLLEGIUM

NOVODOMENSE.

OCTO & viginti Socij, plerumque Nouodo-
mij hoc anno habitarunt, Sacerdotes octo,
Præceptores tres, auditores Rhetoricæ decem, &
qui domestica munia obeunt, septem. Progressum
in via religiosa singuli, pro virili sua, promoue-
runt, & quam instituti sui amantes essent, cum aliis
totius anni decursu, tū præsertim anniuersario Bea-
tri Patris Nostri Ignatij die, spõte susceptis afflictio-
nibus, epuli diuini sumptione, habitis in cœnaculo
declamationibus variisque epigrammatis ibidem
affixis facile declarârunt. In Societatē adscriptus est
ynus, arte sartor. Conciones ad populum, duabus
linguis, pro more habite, Bohemica & Germanica.
Pomeridiano tempore, diebus Dominicis, doctri-
na Christiana, pueris & puellis, Bohemico idioma-
te, in æde sacra explicata est. Hæresi & Hussitico
calice deserto, in gremio Sanctæ Ecclesiæ repo-
siti ad viginti. Abiuravit Lutherum publicè, præ-
tente copiosa hominum multitudine, quidam Pra-
gensis Bohemus, qui profanum Ministrum, &
pseudo-Euangelicum concionatorem, ab Ægidio
Hunnio vittembergæ inauguratum, biennio ege-
rat. Cuius Norimbergæ natus, & educatus, cum
quingenta annos iam Lutherum coluisset, &
auditorè celebris illius buccinatoris Viti Theodo-
rici egisset; morbo imperitus, Catholicam religio-
nem, frustra eiulante hæreticissima vxore, amplex-

us. Adolefcens, hæterici parentis, extrema minitantis, experiri maluit furorem, quam nobis vales factis, Iglauix, femi-Caluinifticos, magiftellos audire. Palchalibus feriis, facerdos in vicinis pagis operam fuam in rudibus, de ritè inftituenda peccatorum exomologefi, edocendis, fructuofe pofuit. Alius fub idem tempus, arcem cuiufdam Magnifici Domini, afportatis inde peftilentiffimis codicibus, expiauit.

E L A P S O feptembri, in templo B. Virginis ad Cellas, cuidam facerdoti noftro, qui hinc illuflriffimam dominam fundatricem nofttram, confeflionem excipiendo, eam comitatus fuerat, transfuga quidam Sacerdos, qui Catholicorum caltris defertis, decennio apud Lutheranos militauerat, peccata fua confeflus, hærefim palam ibidem euraui; & in Ecclefie Romanæ ouile rediit. Rudibus clericis, ftata hora, officium eorum, & que ad confcientiam fpectant, declarata funt. In Xenodochio quod hic celebre eft, vt pauperes folito frequentius Sacramenta frequentarent, noftrorum hortatibus perfectum fuit. Diffidia aliquot, inter coniuges, compofita. Duo noftres, cum Bruna hûc iter facerent, vocem in filuis, mirabiliter ciulantis & opem implorantis fecuti; hominem mole arboris cadētis oppreffum, repererunt; & omni vi adhibita, à certiffima morte liberarunt. Contigit, vt tum Sabbatho fancto, in culina arcis, tum feria fecunda Palchatis, in æde Parochiali, incendium oriretur; clamare igitur, & prædicere hæterici, feria tertia Collegium quoque fuccenfum iri, idque vindicante Deo, eo quod Iefuitarum & Parochi inftinctu, Magnificus fepultura interdixerit iis, qui Catholica communionem non
vterem-

vterentur. Sed secus euenit. Nam & incendium
 vtroque subortum, feliciter absque detrimento
 notabili restinctum fuit; & nos in Collegio, di-
 uina gratia protegente, immunes à flamma per-
 stitimus. Scholæ, non quidem ingenti multi-
 tudine, sed nobilitate, modestia & pietate audi-
 torum floruerunt, qui & dialogis hoc anno indu-
 striam suam, egregie compluribus probarunt,
 maxime, dialogo de D. Catherina virgine & mar-
 tyre; ob natalem Illustrissimæ D. fundatricis, hoc
 nomine insignitæ; qui quidem, eo fuit celebrior
 & gratior, quod per solos Barones & nobiles pue-
 ros ageretur. Ex iis, qui Partheniæ Sodalitati no-
 mina dederunt, non pauci eo tempore, quo mun-
 dus baccharur & delirat, ciliquinas vestes gestarunt,
 & verberibus in se ipsos animaduernerunt. Illud
 vt admirationem, ita magna Societati existimatio-
 nem adferebat, quod die S. Procopii, qui fundati
 Collegij dies est anniuersarius, cum magnificus
 Dominus noster, cum Illustrissima Domina fun-
 datrice, & multa nobilitate, in nouo triclinio no-
 biscum pranderet, fratres nostri, quatuordecim
 diuersis linguis, ex superiore loco, verba facerent;
 admirabile nimirum erat omnibus, in tantillo
 Collegio, tantam, & quidem concordem, natio-
 num exstare diuersitatem. Suppellex sacra, ex li-
 beralitate Illustrissimæ Domine fundatricis hoc
 anno creuit. Nongentos quoque taleros Magnifi-
 cus Dominus dederat nobis, quibus fabricam
 insigniter ipsi promouimus.

COLLE-

C O L L E G I V M G L A C E N S E .

IN hoc Collegio, ut plurimum, nostri credidimus fuerunt. Conciones ad populum diebus festis & Dominicis una cum doctrina Christiana, tum domi, tum foris, in pagis Collegio subiectis, more superioribus annis consueto, haud citra fructum vberem, sunt habitae. In pagis nostris, etiam concioni matutinae pomeridiana Catechesis adiuncta est hoc anno, cum magno puerorum & parentum emolumento. His & similibus cum pietatis, tum fidei exercitijs, effectum est, ut non solum Orthodoxorum animi firmarentur magis, maioriq; ardore incenderentur; sed etiam praepostero quorundam haereticorum seruire, quo in nos, nostramque religionem, velut caestros percusserebantur, restincto, quadraginta septem personarum accessio, ad Catholicam Ecclesiam fieret; plurimumque animi obstinatiores couulsi, & labefacti magis iam stent a nobis, quam ab aduersarijs; licet rem adhuc, ob nescio quem vel pudorem, vel timorem, obscure ferant. Porro inter personas Catholicam fidem amplexas, duae matrimonij vinculis colligatae, miserabilem haecenus, contentio nunque & rixarum plenam, a multis annis duxere vitam; perpetuis inter se, religionis causa, dissidentes odijs. Tandem, cum nostrorum opera, etiam alter coniugum, in fidei Catholicae se dedisset libertatem; factum est, inrer se animorum coniunctione coalescerent. Conscientiam suam circa Paschae solemnibus expiarunt, & se sacra synaxi refecerunt
domi

domi forisque nongēti triginta sex. Alijs anni temporibus confessiones, quā domi, quā foris, exceptā mille viginti quatuor; de tota vita quinque. Nec verò alia Sacramenta, his in locis à nostris non sunt administrata; eò quod, quam rari appareant Catholici Sacerdotes, quorum vices nos intereà obire cogimur.

Q V I liberos suos, per nos sacro fonte tinctos, in album Christianorum referri curarunt, non raro magnas tricās, vel cum proprijs suis dominis, Prædicantibus id agentibus; vel cum illis ipsis tabulis, plusquam furentibus, aut id genus alijs Ecclesiæ Catholicæ perduellibus habuerunt: ad eò vt interdum haud procul abtuerit, quin alio commigrare fuissent coacti. Peruicere tamen nostrorum, ad quos in eiusmodi difficultatibus recurrerunt, opè ac consilio. Diebus Rogationum, more consueto, supplicationes publicæ sunt institutæ; subditis è pagis, erectis ad eas vexillis, aduentantibus. Die item Corpori Christi sacro, ter-sanctum illud mysterium, cum illustri ac splendida, magneque speciei ac dignitatis pompa, publicè vt superiori anno, intrā & extra ciuitatis mœnia circumlarum est; subsequente Domino Capitaneo, aliisque permultis omnis generis, ac sexus hominibus: tã ex ciuitate, quam ex pagis circumiacentibus, seu spectandi, siue cohonestandi gratia confluentibus. Et verò Dominus Capitaneus suum tum animum, quam ardenti diuinum prosequeretur honorem affectu, præclaro facinore demonstravit. Cum enim vnus aliquis, inter spectatores, pileo capiti tanquam affixo, superbe iuxta ac impiè se gereret; iusta ita commotus Dominus Capitaneus, facie, quam manu gestabar, in faciem eius impacta, despectum

pectum Christo habitum egregie in illum expiauit. In negotio religionis, aura hoc anno vicumque fauens affluit, gesta que sunt tandem, & in effectum deducta, quæ hactenus tories acta, & nunquam peracta; velut in herba substitere. Oppidani Gruntenles post tot commissiones, tot mandata Cæsaris, tot comminationes, ac demum etiam post turrin, in qua vltra semestrem compacti propè computruere, tandem tandem, suo maximo malo, cum aliter, nisi tali accepto iectu, sapere nolissent, morem Imperatori gerere edocti, vtrò quod aliàs omnis spes liberationis præcisa videretur, Catholicum sacerdotem expetere, obtinere, accipere. Renhortenses item, ciuitas est ea tribus Glacis leucis disiuncta, in ea ciues alieno periculo cauti, audita Cæsaris voluntate à Domino Capitaneo in arce Glacensi exposita, manum ininiti quidem, haud tamen oblucentes, dederunt lupoque misso, Commissarijs Domino Capitaneo, Patrèque Rectore, facto, Pastorem admiserunt.

LABORIOSA quidem & molesta erat illa provincia, ac etiam non sine periculis ob varias turbas, quas postmodum non nulli, de fæce populi, Parocho excitarunt. Veruntamen Senatu, à Capitaneo ob nimiam indulgentiam, bene multato; repente in tranquillum, collata sunt omnia. Ludinoderator ibidem remansit hæreticus; quem ciues, suo quodam iure, tenere conati sunt. Tandem ramentum alibi, exhibitas, in despectum Catholicæ religionis molestias, loco mouere; substituto Catholico à Capitaneo, vrgentibus nostris opportune importune sunt coacti. Obiit haud ira pridem secre-

cretarius Catholicus, qui vix vno atque altero anno gessit officium. Bone Deus! quo gaudio tunc exultabant hæretici? Quas voces? quæ signa dabant lætitiæ? Quanta in voluptate bacchabantur? Quos triumphos, tanquam de profligato iam penitus hoste agebant? Omnino actum iam cum Catholicis putabant; Papistarum sufficiens neminem; Lutheristam expectandum. Et re vera omnem moverunt lapidem, ut locum defuncti suæ intruderent farinæ hominem. Verum ea spe dum firmissimè initerentur, in caducum inclinarunt parietem. Interea nostri, non ignari huiuscè hæreticorum studij ac conatus, minime cessare, sed ab ipso statim obitu dicti Domini à Secretis, eiusdemque cadauere prope adhuc calente: Dominum Capitaneum urgere; Pragam sine mora, pro alio Catholico substituendo, quem eidem ore tenus, Illustrissimo verò Domino Cancellario per literas proposuerunt; scriberet. Id quod & factum est. Secretarius mox Pragæ compareret; probatur, approbatur; ac tandem huc, accepta omni necessaria instructione, remittitur. Sic vulnus illud, quod morte alterius Secretarij, Catholicis videbatur inflictum; substituto altero Catholico, rursus cicatricem obduxit.

RESTITVTVS est etiam hoc anno, nostris authoribus, honor festis Dinorū diebus, ab hæreticis ablati. Exautorarunt enim iam omnes propemodum Sanctos, adeo, ut ne Apostolis quidem ipsis, honor vllus fere amplius haberetur. Nostri, cum Domino Capiteo tam diu agere, instare, urgere acriter; donec decretum affixit: quo iubentur omnes, sub interminatione multæ decem talerorum.

rum.

rum, dies festos, qui ibidem expressis continentur nominibus imposterū celebrare. Durum quidem hoc hæreticis telū, quippe ad quos nihil attinet de Sanctis, ut qui aliam, quam ipsi, tenuissent fidē: nihilominus tamen obseruant; quia sic visum est Domino Capitano. Accidēre partim hoc anno, partim aliis, cum nonnullis personis, quædam memoratu digna, quæ veram miraculi speciem præferunt. Personæ quædam morbo caduco, mire ac misere fuerunt concussæ. His ubi rosarium benedictum, vni è nostris deuotis datum, in modum crucis, cum inuocatione Sanctissimæ Trinitatis, fuisset applicatum; ecce tibi, quæ Dei bonitas est, subito liberantur, & ita quidem, ut nunquam tententur amplius. Quod cum innotuisset parentibus hæreticis cuiusdam infantis, qui eodem grauissimo cruciabatur morbo, sibi illud ipsum, in eundem usum concedi petiuere. Rosarium à Catholico multis obtinent precibus: & per rosarium infanti eodem modo applicatum, nō minore fide, firmam, & in hanc vsque diem constanter durantem sanitatem.

FEMINA quædam annos nata plusquam septuaginta, quæ communiter quouis mense, ut minimum semel, eodem dirissime exagitabatur morbo; virtute dicti rosarij cognita, rogat idem sibi mutuo dari. Verum cum de familia prædicantium huius loci esset, cuiusque Catholicus religioni sibi duceret margaritas porcis obicere, se in eiusdem voluntatem non est passus adduci. Cum tandem & laborantis feminae, & aliorum illi commiserantium preces, magis magisque multiplicatae adhiberentur; maluit, si non ex toto, saltem ex aliqua parte, illorum petitioni concedere; donans illis,
non

non integrum rosarium, sed rosarij vnicum duntaxat granum; addens, si fidem habuerit, fore vt vel vnicum granum tanti afferat consecutionem effectus, quanti rosarium integrum. Nec dubia fœminæ huius fides, aut vana viri Catholici prædictio. Sumit illa granum, appendit sibi, liberatur, sanatur; & gestat illud in hodiernum vsque diem, iam ab vno anno; nec vnquam toto hoc interuallo, vel semel amplius vexata est. Alia nepti suæ hoc eodem morbo laboranti, liberationem vt impetraret, votum in templo nostro, dum res diuina fieret, accensis ad Sacrosanctam Eucharistiam cereis, Deo nuncupauit; se deinceps, in honorem S. Valentini, quem intercessorem adhibebat, pridie illius diei, quoad vixerit, cibo abstenturam; ac ipsam diem, vt festam, piè ac religiose vacando ab omni opere, ac labore, culturam; dummodo neprem suam, morbo depulso, ad salutem reduceret. Præstitit Deus quod ipsa voluit; memor & ipsa, Deo Diuoque Valentino quorannis, quod vouit persoluit.

QVAM vim habeat ad permouendos animos, quantàmque religioni auctoritatem conciliet templi mundicia, vel ex hoc intelligi potest, quod femina quædam penè septuagenaria, iam annos quadraginta in hæresim prolapsa, hac sola permota, rursus ab hæresi ad Catholicam fidem descruerit. Cum enim aliquando in sacras ædes apud nos ingressa, omnia munda & tersa, cum primis verò altaria variis, iisque elegantibus rebus instructa & copiosa conspiceret; è contrà in illo suo fanè omnia inculta & horrida, turpique situ & squallore sordida, pulueribusque obsita videret, cœpit oppidò quàm vehementer moueri, & de sua, quam

quam

quam à Prædicantibus hauserat, perfidia, ambigere. Animo igitur ita perplexa, Prædicantem accersit; difficultate quibus inuoluta fuerat, eidem expositione. Quod cum fieret, ac inter cetera illud vehementer vrgeret, se non posse adduci ut credat, verum, primumque verbum Dei prout hæcenus persuasa, vel etiam vera Sacramenta in templo a deo neglecto, & sordido haberi, & populo administrari: Prædicans, hunc ipsi ut scrupulum eximeret, aiebat; huiusmodi cogitationes esse diaboli præstigias; non sine se ab eo, qui mendax esset, decipi; sed firmiter duntaxat crederet, visuram breuiter, cum ingenti animi sui voluptate, hæc diaboli euanescentes illusiones: ad quæ illa se firmissime quidem credere, attamen parum hac sua fide proficere, sordes (quas in templo digito demonstrabat) nec non altaria, de industria ab illis neglecta, sufficiens præbere argumentum, quo efficaciter conuincatur; ipsosmet Prædicantes, suæ de suis Sacramentis, vel verbo fidei, nihil habere fidei; siquidem ea nulla dignantur mundicia, vel cultu religioso; prout se olim, cum ipsi nouis suis populum hunc imbuissent dogmatibus, meminisse videre, vel etiamnum in sacris Iesuitarum ædibus esse cernere.

PRÆDICANS cum animaduerneret, se hac ratione nihil proficere, alia arte sibi utendum ratus, blanditiis delinire seniculam, orare, attendere, ne in hac sua extrema senectute, præda fieret diabolo. Nihil inquit illa mihi cum diabolo, Deum & salutem animæ meæ exquiro ego, sed num in istis sordibus, crediderim etiam quantumcunque velim, voti compos efficiar, id verò perquam vehementer addubito. Tum Prædicans, quò se verteret, quidue

quidue consilij caperet, ignarus, altera enim parte, mulieris constantiam maiorem experitur, quàm vt eam à suscepta dimoueret sententia; ex altera, libertate dicendi eiusdem vehementer perstringitur: tandem partim pudore, partim dolore victus, ex loco confessionibus destinato, vbi hæc peragebantur, exilire, rabidique canis instar, vt solet hoc genus hominum, hærente ipsis aqua, furete; ac mille diabolis vetulâ deuouere; iret quò veller, ac se deinceps, nãnijs missum eiusmodi, faceret.

I B O (inquit mulier) ac protinus ad nos aduolans, institui petit; Instituta, quantum satis est, totius vitæ maculas exomologesi sacra eluit, Eucharistiam sumit, & sic repudiata hæreticorũ perfidia, cum Deo & Ecclesia in gratiam redit. Quantum Catholici concioniobus nostris in his locis profecerint, vel ex eo apparet; quod etiam simplices & imperiti, adedò quique sint ad disputandum cum hæreticis instructi, vt vel cum quouis eorum pedem conferre non dubitent, nec rarò ità constriatos tenent, vt nec hiscere, nec mutire contrà valeant.

ÆDIFICIUM Collegii & prædiorum hoc anno, licet inter tantas rerum angustias, non parum affurrexit. Coëmpta sunt, hoc anno, bona mille sexcentis quinquaginta taleris. Superiori anno, cum magna inter nos, & antiquum syluarum præfectum Calvinistam, ratione lignorum, tum prædio nostro suburbano, tum subditis nostris hætenus, malitia ipsius subtractorum, controuersia intercessisset, tandem causa euicta Pragæ à nostris fuit. Percussor cuiusdam ex nostris, sententia ab appellatione huc missa, in exilium relegatus est. Nobilis quidam magnæ authoritatis, qui nostris

C c

subditis

subditis ante aliquot annos, per vim contra omne ius & fas quædam abstulerat; cum neminem, ne ipsum quidem Dominum Capitaneum curaret, nec ullis decretis vel mandatis parere vellet, nos verò illum apud suam Maiestatem de iniuria, nobis nostrisque subditis illata, postularem; citatus est tandem iteratò Pragam, quò cum appulisset, mox ad varios hinc inde Dominos cursitare, se illis purgare, nos verò traducere, id scilicet studiose agens, vt illos sibi beneuolos, nobis verò infensos redderet. Nec irritus fuisset eius conatus, nisi superior, re intellecta, mature occurrisset, & præoccupatos iam Dominorum animos, re cora denuo, vt erat, exposita, fraudeque aduertarij detecta, iterum conciliasset. Promissione denique stipulata manu facta, se nobis nostrisque subditis in omnibus satisfacturum; iussus est in arcem Glacium se sistere, vbi per quatuordecim dies detentus, demum liberatus est.

C O L L E G I V M L A B A C E N S E.

QUANTUM Collegium hoc paucas de Societate personas alit; cum ramen laborum suorum cum in diuino cultu promouendo, tum in proximorum salutem procurando, percipit fructum, qui à nostris hoc tempore possit hinc expectari. Viuunt in eo Socij quatuordecim, Sacerdotes sex, ex quibus Magistri duo, reliqui fratres, quorum duo erudiendæ iuuentuti, alij domesticis ministeriis destinati, operam suam gnauiter collocant. Annus hic, Deo fauente, nostris exitit clementior,

mentior, quam superiores. Nam licet nonnihil valetudo quorundam fuerit tentata, nihil tamen grauius sunt perpessi, & hoc, quodcunque fuit morbi, ex noui ædificij fabrica factum suspicamus. Exceptæ totius, etiam antè actæ vitæ, confessiones plurium: in quibus aliqui insigniores fuere, ac in primis vir quidam, qui eo vsque progressus, vt dedita opera, peccata peccatis accumularer, ac nihilominus, innocentiam in perceptione Sacramentorum, simularer: tentari tunc demum à dæmone, corporali ei specie apparente, cœpit; vt ei se, dato fidei factæ signo, in perpetuū obstringeret: vera ei anchora fuit ex omelogeis generalis. Pane cœlesti fuere refecti hoc anno quingenti supra mille. Ab hæresi Lutherana, per nostros ad Ecclesiæ sinum reducti triginta. Concio ad populū in adestra, sat magno hominum vtriusque sexus concursu habetur, cui pomeridiano tempore, doctrina Christiana accedit: eius fructus est, vt & Catholici in religione confirmetur, & heretici vel occulti, cognita veritate, de errore confusi resipiscant. Tanta enim est in ciuitate morum in melius facta commutatio, vt ipsi, quorum adhuc pauci supersunt, hæretici obstupescant. In ciuibus præterea videre est longe maiorem, erga diuinum Missæ sacrificiū, religionem. Ab eo enim aded plerique abhorrebant antea, vt illius vel mentionem pro concione fieri, ægre admodum audirent; & hoc anno multi, non modò statutis ab Ecclesia diebus, sed & quotidianæ decenter rei sacre interesse cœperunt.

ITVM est ad eos, qui vinculis constricti, morti ob facinora sua adiudicati fuerunt effectumque est, vt expiatis conscientia maculis, & cibo animi saluari percepto, vltro mori expeterent. Diurne

inter non paucos simultates sublatae, quales in primis inter duos coniuges erant grauissimae, & actum est, ut qui fatali olim odio seorsum viuebant, in gratiam redierint. Incendium grauium discordiarum, inter Proceros huius Prouinciae primarios duos, per nostri Patris interuentionem fuit restinctum. Mulier quaedam, ob grauias multis annis contracta scelera, ita conscientiae stimulis torquebatur; ut salute desperata, in proximum aedibus suis flumen, insilire aloquoties cogitaret, & fecisset, nisi Deo sic disponente, animum cuidam nobili iuueni, alioqui a fide & religione Orrhotho alieno, aperuisset. Hic enim ut primum rem intellexit, miserę suadet mulierculae, ut vnum e nostris sacerdotem ad se accersat, illique omnia sua delicta patefaciat; fore, ut per sacram exomologesim, animo degat tranquillo & pacato. Paret illa consilio; nostrum ipsa adit; & confessionem peractam tanta animi tranquillitas est secuta, ut affirmet se, aequiori & pacatiori animo, nunquam fuisse. Nec minus mirabile cuiquam alteri accidit, qui simili morbo laborans, multa milliaria confecit; ut Labaci, sacerdoti nostro, retroactę vitę peccata detegeret; quo facto latior ad sua remeauit. Puerperae agnus Dei, a nostro Patre submissus, in graui vitę periculo saluti fuit.

SCHOLAE vestrę in Collegio nouo, discipulorum numero excreuerunt; numerantur ducenti & amplius; ad quos in dies plures accesserunt. Domi, apud eos quibuscum viuunt, frequenter virtutis ac pietatis suae specimen edunt. Strenue enim dogmata fidei defendunt; efficiuntque, ne interdictis ab Ecclesia diebus, carnibus vescantur, & rudiores, cum ita fert occasio, fidei nostrę rudi-
mentis

mentis imbuunt; integræ exomologesis admonent
 Non pauci, elutis animi sordibus, frequentius ad
 sacram synaxin accedunt. Quæ res, ut potè hoc lo-
 co insolita, magnæ populo admirationi & exemplo
 fit. Bona etiam pars eorum hoc anno, totius ante
 actæ vitæ confessionem fecit. Duo rebus humanis
 valere iussis, nostræ Societati nomen dederunt. Alij
 ad alios religionum Ordines, paulatim animos
 adiiciunt. Exhibitum etiam est ab eis de gratia Dei
 Drama, pridie initij quadragesimalis ieiunij, non
 minus gratum, quam utile auditoribus. Diem sa-
 cratissimo Sacramento Eucharistiæ dicatum, so-
 lemnius hoc anno, quam superioribus vllis, disci-
 puli nostri celebrârunt; tum multitudine & varie-
 tate epigrammatum, emblematum, ænigmatum
 & aliorum id genus carminum; tum appposito ad id
 genus dialogo, quod toti populo nouum, nec vn-
 quam antea visum Labaci, & admirationi & pieta-
 ti fuit. Præsules duo, cum scholas nostras inuisi-
 rent, carmine ipsis non ingrato, fuerunt salutati.
 Reuerendissimus verò noster Labacensis, etiam de-
 clamationibus non nunquam, quas hoc anno exer-
 citij causa frequentius, singulis videlicet mēsisibus,
 in publico habere nostri discipuli cœperunt, in-
 teresse, & sua præsentia, cohonestare voluit. Pla-
 cuit etiam Generoso ac Illustrissimo Domino Pro-
 uinciæ huius Capitaneo Actio, quâ, dum primò in
 Prouinciâ venisset, à nostris fuisse salutatus.
 Idem, ut discipulis augeter animum, præmia, Clas-
 sium omnium primis, largitus est in instauratione
 studiorum. In qua dum Constantinus Coprony-
 mus in scenam à iuuentute daretur; adfuere præ-
 ter Dominum Capitaneum alij illustres domini, &
 primarij Carniolæ proceres, quibus tota actio ita
 placuit,

placuit, ut nostros multis alijs, aliorum locorum præferrent Actoribus. Abbas vicini Monasterij summa, quâ nos prosequitur benevolentia, centum ad fabricam concessos olim florenos donavit.

DOMVS BRV- NENSIS.

IN hac domo, numerus personarum, ad nos accedentium & ad Collegia commeantium, varius fuit. Nam præter veteranos, ex illis etiam, qui annum tertium ponunt tyrocinij sex fuerunt. Recentes, magnæ expectationis, ad Societatem aggregati, viginti quinque. Plurimum, numerus omnium, constitit septuaginta. Veterani, non exiguos, in exercendis Societatis nostræ munijs, progressus fecerunt, tàm crebris ad loca finitima, atq; celsæ & oppida, magno euocantium emolumento, excursionibus; tùm ferendis, in mortalium animis, pietatis seminibus: cuius, hoc tempore, elementa non vulgaria, & incrementa ampliora nescuntur. Religionem declarant conciones crebres, tam domi quam foris, atque ad eò, præcipuo vrbis templo magna frequentia habitæ. Multa inter ciues, quâ auctoritate, quâ consilio, non sine nostro, eorûmque commodo instituta; peruersa consuetudo eorum, qui simulatione imponebant confessionem, ita correctâ; ut iam mira frequentia ad confessionem, vitæque emendationem cernatur. Et sanè vnus repertus, qui viginti annos in hoc errore soluerat. Qui totius vitæ maculas eluerunt, fuere quinquaginta vnus. Qui intermissam confi-

cōfitendi consuetudinē repetiuere, numerati duo
suprà viginti; Adiutum, confessionibus generali-
bus, Monasterium Virginum, non paruo, religio-
nis ipsarum, incremento. Ab vsu calicis, reuocati
viginti quinque. Labantes animi, ad fidei constan-
tiam erecti, sexdecim. Qui Luthero alijsque erro-
ribus nuncium remiserunt, fuere centum quin-
quaginta nouem; è quibus anus centum & quin-
que annorum, salutari apparitionis cuiusdam, quæ
illi, senis specie salutis negocium vrgentis, oblata
erat, hortatu, & ætatis solatium, & animi remedi-
um reperit.

In hunc numerum venit adolescens quidam
Pannonius nobilis, à Catholicis alienissimus, qui in
morbo vitam desperans, deque animæ salute nihil
solicitus, stupore ac somno oppressus, cum præ-
uantes nostros, ad peramplum & pulcherrimis
conuestitum aulais palacium sequeretur, in ipso li-
mine retrusus, excludi grauitè ferebat; eòque gra-
uius, quòd herum suum, cum plerisque alijs admit-
ti cerneret: cumque illacrymans, precariò ingre-
sum vrgeret, non prius sibi ingrediendi potesta-
tem fore intellexit, quam per nostros introducere-
tur. Nec mora, ad nos Brunam conuolans, hæresi
primum deposita, tum omnibus ante actæ vitæ
maculis confessione purgatus, aditum sibi ad Di-
uorum domicilium fecit, nunc animo correcto,
alacrius in semita virtutis excurrit. Nec minus
cum altero actum feliciter, qui, cum in hæresi,
quam cum nutricis lacte suxerat, adoleuisset, at-
que etiam maturuisset, morbo oppressus, re ipsa
docuit, quod de sacris literis accepimus, Conuerti
in erumna hominem; dum conigitur spina. Phre-
nesi hic miserandum in modum exagitabatur;

nec quicquam querendo proficiebat; tentanti omnia, illud extremum occurrit: confessionem ve nostris faceret. Susceptum consilium ægrotanti re- medium fuit, mórque morbo mentem corrigente, sublato clamore ità vociferari cœpit, vt de potesta- te sua exisse videretur. Hæresin detestari, Iesuitis confiteri quam primum velle, nec multum post in- teriectum temporis, retrò agi morbus cœpit, & æ- grotus in spem valetudinis erigi, ac ad beati Iaco- bi, aliorum ope, sex passuum millia emensus, fa- cta vno è nostris confessione, & corporis & animæ salutem retulit.

R E T R A C T Æ à pellicatu mulieres aliqua. Alij ab impura ad honestiorem vitam traducti. Finitæ graues deffensiones multorum, etsi difficilis vide- batur exitus veterum iurgiorum, eoque magis, quòd tumentia odia, in graue videbantur pericu- lum eruptura, nisi nostrorum opera & industria dispuncta fuissent. Restituere quoque pecuniam non nulli, qui eam per fraudem vsurpauerant. Nocturnis diurnisque spectris, duo infestabantur molestissime. Cum multa frustra experti essent, Agni Dei vsu salutari, molestis obturbationibus domum, terrore animum liberarunt. E limine mortis extracti duo. Mulier vna, quæ ob mariti omninò turbulenti importunas diuexationes, nunc præcipitium, nunc ferrù, in quod incumberet me- ditabatur; sed beneficio confessionis sacerdoti no- stro factæ, ad saniolem mentem primum, tum ve- rò ad gratiam mariti reducta, tranquillitatem con- secuta est. Alter suis vicinis non inquietus, cum ab eis quietem non impetraret, aquis sese vt præ- focaret, à malo genio impellebatur; sed meliori inspiratione à proposito reuocatus, orationem
Domi

Dominicam tum quidem recitat, mox etiam ad pedes sacerdotis prouolutus, per confessionem tentationem elusit. Quidam vita iuxta ac moribus improbus, Patris dignitatem, flagitij cupiditate polluebat. Is erat vitricus puellæ cuiusdam, qui Patrem vultu simulans, amatorem impudicum animo tegebat; utque ad scelus aditum sibi faceret, veneficam, quæ filia pudicitiam expugnaret, adhibuit. Urgebatur Virgo maleficis cantionibus propè ad insaniam; tum, ut falleret oculos vitrici grafsantis ad flagitium, se se domo proripiens furenti similis, circum montes, saltus & syluas, per diuersas Prouincias, noctes & dies toto septennio cursitabat; donec venefica illa, ab amatore vitrico miserè interfecta, ipsoque amatore mortuo, maleficio exoluta, à vaga cursitatione conquieuit, vitæque per pœnitentiam correctæ, honesto homini in manum condita est. Sed alterum memorabile.

VIR quidam expertæ virtutis à maleuolis hæreticisque hominibus odio religionis Catholicæ, accipiebatur ita, ut non modo ædibus suis exactus, bonisque omnibus, quæ amplius millium duorum æstimatione valorem obtinebant; sed etiam in carcerem trusus iniectisque compedibus, ut vitam planè desperaret, extremum in modum affligebatur. Consilij ignarus, vocem excipit se se mortis periculo quod illi ex insidiis occultis imminerebat, eripiat. Hic ille primū attonitus, deinde verò ad orandum, quod vnicum restabat remedium, prosternitur, voluntatem Dei exploraturus. Audiuit Deus supplicem, quippè continuo compedes ferrei, seris quantumuis muniti, nulla vi facta, tanquam ad arbitrium imperantis, decidunt. Re inexpectata percussus,

cullus, quid ageret? Præces reperit. Tum ad fenestram, quæ duplici cancellorum ferreorum ordine firmata erat, gradum facit; manum extrâ porrigit; clavis aliquot, quibus posteriores tenebantur cancelli, nullo negotio euulsis, impedimentum submouet, rursus proximum cancellorum ordinem aggreditur: mirum dictu! ferrum, in ceram transisse visum, molliter inflectit, exituque patefacto, qua corpus infereret, nihil prolatandum ratus, Dei & precum præsidio, causæque fultus equitate; demissum, quem è stramine contexuerat, lapsus per funem, se se periculo eximit. Iam coram supremo Prouinciæ Magistratu, spei plenus, ius suum persequitur. Catholicus nunc magis dicimatur, & uxorem vnâque filium, à Lutheris abstractos, tanquam vota sua, singularis erga te prouidentia diuinæ, religioni Catholicæ adiunxit. Præmissam Veteranorum cohortem consequitur tyronum manipulus. Efformati ad Nouitatus morem, & ad Collegia transmissi, quadraginta vnus. Sed noua in dies soboles Societati succrescit, suntque non pauci qui nostram Societatem ambiunt, verum temporum faciunt iniuriæ, vt mos geri nisi perpauca non possit.

Ex ijs, qui admissi sunt, quidam ab ineunte ætate animum Societati addixerat, quod etiam propositum voto sæpius inter communionem firmavit: sed paulatim, vt fit, in tepelescens illud neglexit, & partim clientelarum, partim honorum splendore inter primores viros inclutus, vocationem vel dilsimulabat, vel desperabat, nec reuocabat se ipse, donec varijs dignitatum oneribus, ad quas expeditum cursum tenebat, iam fessum, sopiti vocationis igniculi, iterumque ac tertium extincti identidem
excita-

excitarent, & frustra Capucinatorum ac Diui Benedicti ordinem meditantem, in pristinam Societatis vocationem, annos natum quadraginta inflammarent; magna Principum gratulatione, & amicorum, ceterorumque, quorum in oculis versabatur, grata admirratione. Nimirum homo id ætatis, iuris, cuius verticem attigerat, prudentia & scientia insignis, summisque perfunctus muneribus; è medio honorum cursu, & opum affluentia, ad humilem pauperemque vitam commigrans, omnium in se conuertit admirationem. Sors alterius longè felicior, qui rebus humanis exemptus, eò magis accendit sociorum pectora, quo propter singulares virtutes, videbatur dignior vita longiore. Is erat Ferdinandus Ferrarius, iuuenis magna laude pietatis, & sui ipsius victoria insignis; viginti tribus mensibus quos posuerat in Tyrocinio, magnum dedit viuens probitatis & modestiæ, decumbens in perferendis cruciatibus, patientiæ exemplum. Etenim pietatis memor, ac vt ipse dicebat suarum in Deum offensarum, oblitus ægritudinis, à Deo dolorum incrementum primùm, tum mortem ipsam, visus est impetrasse. Decumbens & accumbens, non alium inuisentium sermonem admittebar; quàm qui de Deo, virtutum pulchritudine, potissimum verò patientiæ sereretur: cumque labente spiritu, extremùm iam sacro inungeretur oleo, oculis in cælum constanter fixis, mortem operiens, ceterà pacatus, illud identidem à Reuerendo Patre Rectore, sollicitus vrgebat; num si finem vitæ faceret, inter socios computandus esset, neque ante quærendo conquieuit, quam se in complexu Societatis mori intelligeret; iniriium futuræ felicitatis ratus, si in Societate vitæ diem clauderet.

ret.

ret. In cuius sensu, cum vim morbi non sustineret, animum, ad Deum anhelantem, cælo transmisit, omnibus gratum sui relinquens desiderium.

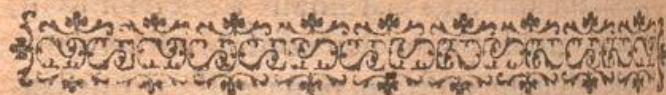
R E L I Q U O R V M Tyronum industria & exercitatio magnos in pietate progressus habet. Fuit nõ nemo ex ijs qui ad coadiutorum temporariorum officium informantur, qui ob magnum, quem fides Christi præsentis in Sacramento imperabat affectum, puerulum, omni calicis in sacrificio, populo ad adorandum propositi, insistentem cerneret magno pietatis sensu, ac animi sui voluptate incredibili. Id ita esse insignis hominis religio, & candor animi persuadet. Ad pagos vicinos vrbi nouem, ad colonos item nostros, maioribus ieiunij, & memorabilis in Ecclesia Aduentus diebus, bonaque anni parte excursus est, eo fructu, quem ex hominibus rerum diuinarum ignaris, colligoportuit. Quingenta, interdum sexcenta, ac propemille capita, à Catechistis, audientium recensita; è quibus non nulli persuasi, qui hæresin abiicerent. Pagus integer, ad communionem frequentiore, adductus. Consuetus doctrinæ salutaris vsus, quo in munere versantur tyrones, firmatus, auctus etiã. Oppidanis ac pueris, vitæ ad normam Ecclesiæ instituendæ, rudimenta tradita. Restituta exercitationum religionis Catholicæ consuetudo. Inueterati abusus peccandi sublatis, accersitis institutis melioribus, obitãque vt verbo absolua Societatis munia. Brumouium oppidum est, distans passuum millibus triginta sex, moribus & errore hæretico deprauatum. Hic vnus è Patribus, cum impensius laboraret, nec oneri tanto sufficeret, subsidiarios accepit Nouitios, qui partito labore, terni, alij alijs succedentes, & pagos finitimos lu-

stran-

strantes, rebus diuinis nitorem singularem, morum verò maximam commutationem, inuenerunt. Externis hominibus, vt illustriores in nos extarent eorum officia, multiplex oblata occasio. Ac in primis Illustrissimus Cardinalis à Dietrichstein, qui amat, probátque in dies consuetudinem nostrorum, domum nostram, noua ædificatione laxare instituit; mille florenorum Rhenensium, anni huius, impensa. Et quanquã, tam impeditis temporibus, non nulla interturbarũ incrementũ operis, tamen ita processit vt quarta areę vnus pars, sit ad fastigium perducta. Hòc profectò beneficium speciosius, quanto illustrius ipsius beneficentię, anno superiore in Altari erigendo, eluxit argumentum; estque iam ab illo sacris faciendis dicatum, insigni sacrorum (quę ritu & pompa solemniori apparatu, & notabili celebritate, frequentiaque præcipue Nobilitatis. Simili beneficentia, Magnifica Domina Catharina de Kraierth, in templi vltus, contulit taleros quingentos, quorum pretio sedes curantur, quę corpus ipsum templi mirifice exornabunt, arte varia, & sexaginta imaginum pictura pereleganti. Ad sacras cærimonias promouendas, ampliorẽque sacrorum maiestatem, sepulchrum, pro ferialibus Saluatoris nostri diebus, extructum opere non contemnendo. Præsepe item in quo de more, anno inclinante, Natiuitas Christi Domini representari solet, curatũ; vtrũque nõ magno sumptu, summa autẽ omnium approbatione. Ad templi ædificiũ perficiendũ septingenti circiter taleri donari. Nec minus domiciliũ, in rei necessarię penuria, pia subuentione, benè de nobis meritorem, subleuatũ; nõ modo rei familiaris subsidio, sed etiam pecunia numerata, quorum vtrumque

que

que summam, mille septemdecim talentorum attingit. Ut verbo dicam, nomine elemosinæ, templo domique attributi, hoc anno, ter mille octingenti, & decem floreni.

P R O V I N C I A
F R A N C I Æ.

AD tria Provinciæ iactatæ & conquassatæ domicilia, quæ vis tempestatis in nos excitata non omnino percalerat, alia duo à Lugdunensi accessere, Dolanum & Bisuntinum; quibus in domiciliis numero quinque, numerat Societas socios centum nonaginta quinque: Mussiponti sex & septuaginta, Dolæ duo-dequadraginta, Vesontione triginta, Viriduni nouemdecim, Nancæi in Probationis domo triginta duos. Admissi hoc anno in Societatem tredecim; morte amissi non plures duo.

C O L L E G I V M
M V S S I P O N T A N V M.

SATIS vberes hoc anno domi, forisque laborum nostrorum fructus exstiterunt. Mulier quædam, quæ iniuriæ ab alia acceptæ nimium retinens, solemne suum in confessione obeunda non satis retinebat, eò pedetentim malis mali damonis artibus deducta est; ut ei sese impiè deuoueret: deuoto ille ut sibi capite potiretur, adfuit, eique